ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ -
200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ВЕРЕСНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, SEPTEMBER 23, 1976 No. 179. VOL. LXXXIII

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС ЗАКІНЧИЛА ПЕРЕВІРКУ, ПРОГОЛОШУЄ ЗАЯВУ

Джерзі Ситі. — Як уже інформовано, Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу перевела протягом минулого тижня свою звичайну піврічну перевірку майна, діловодства та організаційного стану цієї великої установи, поробивши ряд стверджень, о-снові з яких вона тепер проголошує в надрукованій побіч заяві і заклику. Перевірку переводили обрані Конвенцією головні контролери: мґр Іван Геврик з Вінніпеґу, мґр Іван Винник з Ню Йорку, проф. д-р Богдан Гнатюк з Філядельфії, о. Іван Ващук з Торонта і д-р Іван Скальчук з Філядельфії. Кожний з контролерів, інтересуючись і перевіряючи цілість організації, мав під окремою увагою одну з головних ділянок активности УНСоюзу: фінансову, рекордово - секретарську, організаційну, видавничу і Союзівку. Деякими із своїх помічень головні контролери поділились із за-трудненими в Головній Канцелярії екзекутивними урядовцями та редактором під час спільних нарад минулої середи, 15-го вересня. В четвер, 16-го вересня, головні екзекутивні урядовці та головні контролери взяли у-часть в похоронах бл.п. Митрополита Амврозія у Філядельфії, а в п'ятницю і суботу продовжували перевірку та її підсумки і висновки на Союзівці.

ЗАЯВА ТА ЗАКЛИК ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УНС

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу в складі: Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Ґнатюк, о. Іван Ващук та Іван Скальчук перевели в днях від 13 до 18 вересня 1976 р. піврічну перевірку майна, книговодства та організаційного стану Українського Народного Союзу, допоміжної Української Корпорації Дому УНС, видавництва „Свобода" та відпочинкової оселі Союзівка".

Головна Контрольна Комісія однозгідно ствердила:

1.) Майно Українського Народного Союзу зросло значно за 1-ше піврічча 1976 р. і на 30 червня ц. р. виносило: 40,491,213.97 дол., а сума вплат членських вкладок на 30 червня ц. р. виносила: 1,540,-808.27 дол. і треба сподіватися, що з кінцем біжучого року сума вплат членських вкладок винесе понад 3 міл. дол.

2.) Український Народний Союз приєднав за 1-ше піврічча 1976 року 1,322 нових членів на загальну суму забезпечення: 3,084,000.00 дол.
Для успішного виконання організаційного пляну на 1976 рік, тобто приєднання 4,500 членів, Контрольна Комісія рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові виконати повністю постанови, рішення та резолюції Головного Уряду УНС з травня ц. р. про збільшення персоналу організаційного відділу, активізацію неактивних відділів та встановлення і переведення в життя нових методів праці.
Головна Контрольна Комісія закликає усіх членів Головного Уряду, усіх голів та членів Окружних Комітетів УНС, усіх секретарів і членів управ відділів УНС та усе його членство взяти активну участь у осінній кампанії приєднування нових членів.
В 1976 р. Український Народний Союз добився апробування нових забезпеченевих грамот в усіх стейтах, і ці нові грамоти уже в найближчому часі будуть впроваджені в життя для поліпшення обслуги нашого членства.

3.) В 1976 р. приходи за винайм приміщень в домі УНС винесли по 31-го серпня ц. р. суму: 670,501.69 дол., тобто на 300,520.46 дол. більше, ніж за цей самий період у 1975 році. До кінця 1976 року сума приходів за винайм приміщень винесе 1,031,231.00 дол., а в 1977 році річна сума приходів за винайм приміщень винесе 1,474,788.13 дол. з тим, що залишається до винайму тільки один поверх у домі УНС. Ця сума зможе покрити усі видатки, відсотки та дасть змогу корпорації дому УНС до частинної сплати позик.
Українська Національна Корпорація дому УНС сплатила Українському Народному Союзові залеглі відсотки за 1973 рік в сумі 263,017.03 дол.
Від кінця березня ц. р. по кінець серпня ц. р. борґові зобов'язання зросли на 390,000 дол. і загальна сума внутрішньої позики членів для УНС виносить 2,160,400.00 дол.
Головна Контрольна Комісія рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові виконати постанову Головного Уряду з травня б. р. про заключення формального договору поміж Українським Народним Союзом та Українською Національною Корпорацією Дому УНС.

4.) Видавництво „Свобода" ще і досі не має поповненого редакторського складу, не має повного технічного устаткування та ще досі повністю не перенеслось до нових приміщень.
Контрольна Комісія рекомендує ще раз Головному Екзекутивному Комітетові виконати в найближчому часі постанови Головного Уряду з травня ц. р., а саме:
1.) поповнити редакторський склад,
2.) подбати про набуття нового друкарського устаткування,
3.) завершити перенесення видавництва до нових приміщень,
4.) наладнати видавничий сектор, заплянувавши серію видань на найближчий час.

5.) Літній сезон на Союзівці пройшов у цьому сезоні з повним успіхом, Союзівка не тільки відзначила своїми власними імпрезами 200-річчя ЗСА та 100-річчя українського поселення в Америці, але теж брала участь у відзначенні 200-річчя ЗСА й американської революції в тавншіп Ваварсінґ перед 15,000 американською масою глядачів, а місцева англомовна преса помістила знімки українських учасників на своїх ілюстрованих сторінках. Цю участь організував директор Союзівки Володимир Квас і він же стояв на чолі українських учасників.
Мистецькі імпрези, спортові змагання, курси українознавства та дитячі табори дуже багато причинились до великої популярности Союзівки серед української молоді.
У фестивалі молоді на „Верховині" також Союзівка була належно репрезентована.

6.) У зв'язку із XII Конґресом Укр. Конґресового Комітету Америки Контрольна Комісія закликає усі відділи УНС активно включитись у збіркову кампанію УНФ та взяти чисельну участь в XII Конґресі, висилаючи своїх делеґатів, і тим самим допомогти XII Конґресові винести далекосяглі постанови для скріплення нашої репрезентативної Централі та для добра цілої української громади в ЗСА.

Союзівка, 18-го вересня 1976 р.

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ УНС:

Іван Геврик, Іван Винник, Богдан Гнатюк, о. Іван Ващук, Іван Скальчук

ПОЧАЛАСЯ 31-ша СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОН

Ню Йорк. — Уступаючий президент Ґастон Торн з Люксембурґу офіційно відкрив 31-шу сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй тут у вівторок, 21-го вересня, заряджуючи на вступі однохвилинну мовчанку в пам'ять Мао Тсе-тунґа, китайського верховода, уряд якого ця міжнародна установа не визнавала на протязі двох десятиліть.

Гамільтон Ширлі Амерасінґе, представник африканської країни Срі Лянка, після його вибору на президента 31-ої сесії Генеральної Асамблеї ОН.

Порядок нарад цьогорічної сесії перевантажений такими справами як запальна ситуація на африканському континенті, міжнародний терориз, все ще не розв'язані проблеми на Середньому Сході і розброєння.

На вступі нарад, Генеральна Асамблея прийняла в члени республіку Сейшелль, острівця на Індійському океані величиною 107 квадратових миль, на якому живе 56,000 людей. Прийняття цієї республіки в члени піднесло загальне число членів ОН до 145.

Наголос на ситуацію на африканському континенті поставив у своєму вступному слові Гамільтон Ширлі Амерасінґе, новообраний президент Асамблеї, заявляючи, що „режими білої меншости в Південній Африці і в Родезії мусять самі прийти до розуму, або їх треба до цього змусити спільними заходами тих, які вірять в цивілізовану поведінку".

Вічно дразливу справу двох Корей напрочуд швидко відложено до слідуючої сесії, коли Північна Корея відтягнула свою улюблену резолюцію в справі відтягнення американських військ з Південної Кореї.

Представником ЗСА на цій сесії Асамблеї є Вілльям В. Скрентон, колишній губернатор Пенсильвенії, якого назначено на цей пост минулого березня після відходу Деніела П. Мойніґена. Представники інших держав сподіваються, що В. Скрентон буде більш „тактовний" як Д. Мойніґен, який під час минулої сесії гостро критикував СССР за порушення людських прав і арабських революціонерів за тероризм.

Організаційними нарадами в Чікаґо започатковано осінню членську кампанію УНС

Чікаґо. — Перші з черги наради в теперішній осінній організаційній кампанії УНСоюзу за приєднання членів відбулися тут в суботу 18 вересня в приміщеннях СУМА при 2457 Вест Чікаґо евеню. Участь в цих нарадах взяли: головний касир пані Уляна Дячук, головний радний інж. Анатолій Дорошенко, почесний член Головного Уряду Іван Іванчук та представники 15-ох Відділів цієї Округи. Нарадами проводив голова Окружного Комітету Михайло Ольшанський, а секретарював інж. Лев Боднар, секретар Окружного Комітету.

Принявши до відома доповідь головного касира пані Уляни Дячук про користі, що їх дає УНСоюз своїм членам і цілій українській громаді. Друга частина доповіді була присвячена організаційним проблемам. Доповідачка підчеркнула, що найціннішим майном громади є люди, а майном організації є її члени. Тому УНСоюз від початку свого існування завжди змагався за великість і за число членів. Переходячи Відділ за Відділом, доповідачка ствердила, що Округа в минулому році втратила багато членів і їх треба тепер заступити новими членами, щоб організація дальше розвивалася.

На потребу підсиленої членської кампанії вказав також в своїм слові головний радний інж. Анатолій Дорошенко, прохаючи, щоб тільки в цій справі забирали голос в дискусії. Заразом він передав на руки Романа Припхана, секретаря 399-го Відділу, чергову річну дотацію УНСоюзу на потреби УАСТ „Леви" у висоті 200 дол.

Голова Округи Микола Ольшанський здав звіт та поділився своїми враженнями з участи у недавно відбутій в Головній Канцелярії конференції голів Округ. За давно прийнятою традицією, що на Збори приносилося аплікації нових членів, передав на руки пані Уляни Дячук головний радний інж. А. Дорошенко дві аплікації, а секретар 35-го Відділу, Б. Вовчик, одну аплікацію.

В дискусії, яка опісля ви-в'язалася, забирали голос: інж. В. Бережан, мґр В. Ничай, Р. Припхан, д-р Р. Смук, М. Ольшанський, інж. Л. Боднар, П. Хома, І. Івасюк. Дискутанти заторкнули потребу канцелярії УНСоюзу в Чікаґо та організаційних референтів, висоту різних нагород, потребу нових кляс забезпечення, та багато різних справ.

ІСТОРИЧНА ЗУСТРІЧ В БІЛОМУ ДОМІ У ВАШІНҐТОНІ

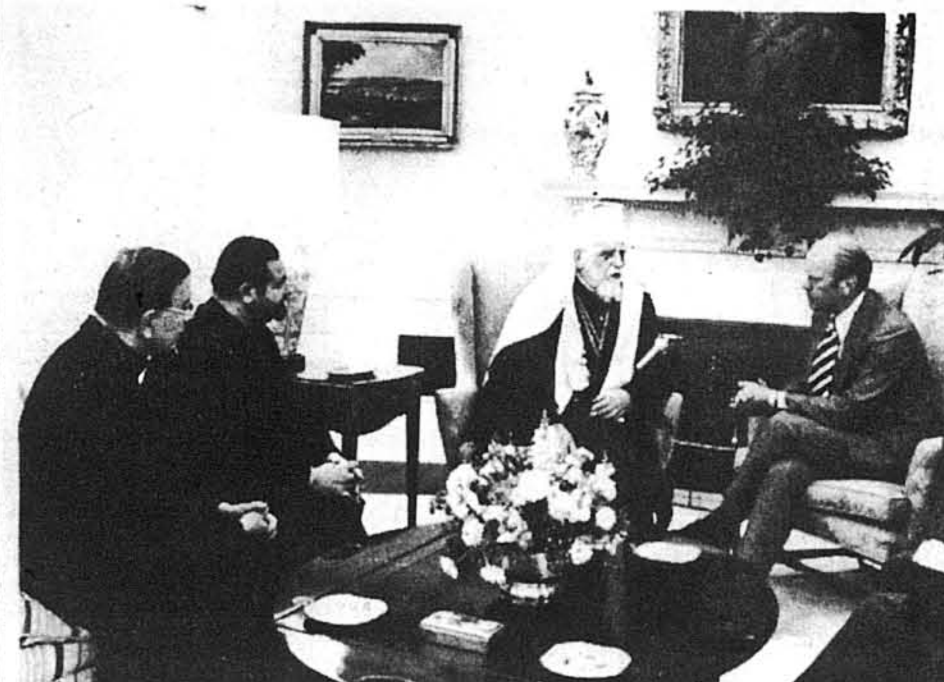

Історична зустріч в Білому Домі: Президент Форд в розмові з Патріярхом Йосифом в приявності Владики (зліва) Івана Прашка з Австралії і Владики Василя Лостена, апостольського адміністратора Філядельфійської Архиєпархії.

Як уже інформовано з іншого джерела в „Свободі" з 21-го вересня, Президент ЗСА Джералд Р. Форд в суботу, 18-го вересня, зустрівся та привітав в Білому Домі Патріярха Української Помісної Католицької Церкви Блаженнішого Йосифа, який прибув на цю зустріч в товаристві Апостольського Адміністратора Філядельфійської Архиєпархії Владики Василя Лостена та за посередництвом і при рішальній допомозі д-ра Мирона Куропася, спеціяльного асистента Президента в етнічних справах. Офіціяльне повідомлення з Бюра спеціяльного асистента Президента в етнічних справах, датоване 21-го вересня, надруковане побіч в англійському оригіналі і українському перекладі.

Філядельфійський український католицький щоденник „Америка" з 21-го вересня в обширній власній кореспонденції про цю історичну зустріч в Білому Домі м. ін. пише:

„... Того ж дня (в суботу) в полудне відбулася історична авдієнція Його Блаженства в Білому Домі, з президентом Джералдом Р. Фордом. До Білого Дому Його Блаженство прибув у супроводі Владик, о. ректора Макуха й о. секретаря Дацка.

Як добре, що в Білому Домі, близько Президента, маємо свою людину, д-ра Мирона Куропася, який вже чекав на гостей у дверях Екзекутивного Будинку (у найближчому сусідстві Білого Дому), в якому д-р М. Куропась має свою канцелярію, прибрану великими кольоровими світлинами з українського життя. Там же, в своїй канцелярії, представив д-р М. Куропась своїм незвичайним гостям свою дружину, пані Лесю, та свого безпосереднього зверхника, який до речі є греко-католиком мелхітом.

Коли зближався час авдієнції (визначеної на год. 12-ту дня), усі перейшли до Білого Дому, при вході до якого зустріли їх кільканадцять фотографів, що скоро звивались, щоб схопити на фільми незвичайну постать Його Блаженства і його почоту.

В середині Білого Дому, у вестибюлі ще перед розмовою з Президентом, задержувались деякі визначні достойники, вітали нашого Блаженнішого Отця та приявних з ним (як напр., сенатор Дол, кандидат на віцепрезидента з Республіканської партії, секретар аґрикультури Бац, один генерал з Національної Безпеки та інші).

Сама авдієнція відбулася в Овальному бюрі Президента, в присутності генерала (у цивільному одязі), д-ра Куропася, та, як звичайно фотографа. Президент Форд виявив незвичайну куртуазійну увагу, коли голова нашої Церкви представив йому теперішній стан Української Католицької Церкви в Україні, коли Владика Василь Лостен порушив справу людських прав, щоб вони були примінені й для українців, справу свободи культу й Богопочитання для українського народу, а опісля побажав успіху при найближчих президентських виборах.

Президент Форд вислухав уважно слів обидвох наших Владик і дав прихильну потішаючу відповідь. Його Блаженство був авдієнцією дуже задоволений ..."

В цій же кореспонденції „Америка" подає ще м. ін. такі іформації з відвідин і побуту Блаженнішого Патріярха у Вашінґтоні:

Побут Блаженнішого Отця (у Вашінґтоні) зачався відвідинами Духовної Семінарії св. Йосафата, до якої Найдостойніший Гість виїхав із згаданим почотом у п'ятницю, 17 вересня, ввечорі.
(Закінчення на стор. 6-ій)

ПОВІДОМЛЕННЯ З БЮРА СПЕЦІЯЛЬНОГО АСИСТЕНТА ПРЕЗИДЕНТА В ЕТНІЧНИХ СПРАВАХ

WASHINGTON, D. C. — On Saturday, September 18, President Gerald R. Ford met with Josyf Cardinal Slipyj, Bishop Basil H. Losten, Apostolic Administrator of the Ukrainian Catholic Church in America, and Bishop Ivan Prashko, of the Ukrainian Catholic Church in Australia.

The meeting, which took place in the Oval Office of the White House, was held in response to a request from Bishop Losten on Thursday, September 16, immediately following the funeral for Metropolitan Ambrose Senyshyn. The request was made to Dr. Myron B. Kuropas, Special Assistant to the President for Ethnic Affairs, who attend the funeral as President Ford's personal representative.

During the meeting, President Ford expressed his condolences to the Ukrainian Catholic leadership on the death of Metropolitan Senyshyn and his conviction that Ukrainian Catholics would be guided by the Metropolitan's example. Cardinal Slipyj and Bishop Losten both expressed their concern for the plight of the Ukrainian Catholic in Ukraine, who are not permitted to worship in freedom and requested the President to do all in his power to see that human rights are restored to the people of Ukraine.

Вашінґтон, Д. К. — В суботу, 18-го вересня, президент Джералд Р. Форд стрінувся з кардиналом Йосифом Сліпим, Єпископом Василем Лостеном, Апостольським Адміністратором Української Католицької Церкви в Америці та Єпископом Української Католицької Церкви в Австралії Іваном Прашком.

Зустріч, яка мала місце в Овальному бюрі Білого Дому, відбулася у відповідь на прохання Єпископа Лостена в четвер, 16 вересня, негайно після похоронів Митрополита Амврозія Сенишина. Прохання було звернене до д-ра Мирона Куропася, спеціяльного асистента Президента в етнічних справах, який взяв участь у похоронах як особистий відпоручник президента Форда.

Під час зустрічі президент Форд висловив своє співчуття Українському Католицькому Проводові з причини смерти Митрополита Сенишина і своє переконання, що українські католики керуватимуться прикладом Митрполита. Кардинал Сліпий і Єпископ Лостен обидва висловили своє стурбування долею українських католиків в Україні, яким не дозволяється вільно славити Бога, та звернулися із закликом до Президента зробити все, що в його силі, щоб людські права були привернені українському народові.

У справі зустрічі Патріярха Йосифа в Ню Йорку

Ню Йорк. — У справі зустрічі Блаженнішого Патріярха Йосифа в Ню Йорку під час бенкету в готелі „Амерікана" в год. 6-ій вечора в суботу, 25-го вересня, Управа місцевого Відділу Т-ва за патріярхальний устрій ПУК-Церкви інформує:

Несподіваний приїзд Блаженнішого Патріярха Йосифа до ЗСА і короткий час, що його мав до диспозиції Відділ Т-ва за патріярхальний устрій УПКЦеркви для влаштування зустрічі і привітання Патріярха в Ню Йорку, не давав фізичної мижливости для створення загального Громадського Комітету для цієї цілі і тільки тому Управа Відділу Т-ва заплянувала сама на швидку руку влаштувати згаданий бенкет та провести необхідну підготову до нього власними силами. Замовлено залю, укладено домовлення з готелем, намічено програму зустрічі та заплановано коротку мистецьку програму. Управа Т-ва прохає всіх громадян метрополії прийняти це до відома та своєю масовою участю в заплянованому бенкеті гідно і достійно привітати та вшанувати свого достойного і дорогого Гостя, Патріярха Йосифа.

ВІДКЛИКАНО СУБОТНІШІ ОКРУЖНІ НАРАДИ УНС В НЮАРКУ, ДЖЕРЗІ СИТІ І ПАССЕЙКУ

Джерзі Ситі. — Організаційний Відділ Українського Народного Союзу інформує, що Управи Окружних Комітетів Відділів УНС в Нюарку, Джерзі Ситі і Пассейку рішили відложити на інший день заплянованi на цю суботу, 25-го вересня, свої окружні організаційно-секретарські наради з огляду на заплянованi на цей день зустріч і привітання Патріярха Йосифа в Ню Йорку. Про нову дату цих нарад Головна Канцелярія своєчасно повідомить всіх заінтересованих.

В Києві з кожної квартири буде видно обшир Дніпра

Київ. — Нове вирішування архітектурної композиції Києва передбачає забудування заплавин Дніпра мешканевими масивами, загальна довжина яких перевищить двадцять кілометрів, — розповів кореспондентові „Правди" з 9-го вересня головний архітектор Києва І. Іванов. Це означає, що практично майже з кожної квартири, яка височітиме над Дніпровими берегами, буде видно обшир Дніпра. Скоротиться і віддаль від помешкань до живодайної прохолоди його пляжів, і взагалі мешканці цих нових районів Києва матимуть спеціяльний культурний центр, парки, і сквери. Заплановано протягом наступного десятиліття, разом з житловими будівлями, розбудувати і сітку транспорту, від метро до швидкісних трамваїв, які пов'яжуть ці райони з центром міста. Під сучасну пору місто оперізують два транспортових кола, а до існуючих понад ста мостів і переходів української столиці вже в грудні ц. р. долучиться міст „дружби народів", один з найбільших в СССР.

Для вже побудованих мешканевих масивів, яких налічується понад двадцять, працюють водоочистні станції, — їх в Києві називають станціями аерації води, — діючі дільниці ще незакінченої Бортницької станції, — будова її незабаром завершиться, — вже тепер очищають біля мільйона кубометрів води на добу, повертаючи її чистою Дніпру, і ця потужність має зрости на ще 600 тисяч кубометрів. Розбудовуючи Київ, плянувальники не забувають про збереження зеленого вигляду міста-красеня, дбаючи про те, щоб „на кожного городянина припадало понад 30 квадратних метрів зелених насаджень", — впевняє головний архітект Києва.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Самозрозумілий обов'язок

Самозрозумілі обов'язки, звичайно, виконується „автоматично", без застанови і надуми, бо ж вони — самозрозумілі. Ніхто бо не потребує пригадувати нікому і пояснювати, що для життя треба їсти, спати, одягатись, мати дах над головою, забезпечити виховання дітей, дбати про здоров'я і подібне.

До таких самозрозумілих обов'язків належить без сумніву і забезпечення на життя себе і своєї родини.

На превеликий жаль і шкоду для всіх, цей обов'язок ще далеко не є самозрозумілий для українців в Америці і Канаді. Промовисто свідчать про це цифри наших забезпеченевих установ, зокрема Українського Народного Союзу, який має найкращі роди і умови такого забезпечення на життя і в якому сьогодні з-поміж, консервативно рахуючи, якого одного мільйона українців, які могли б і повинні б бути забезпечені, немає навіть десять відсотків, щоб цей свій самозрозумілий обов'язок забезпечення в своїй рідній установі виконали.

Самозрозумілість обов'язку забезпечення і членства в УНСоюзі подвійна: особиста і громадська. Можна б уже списати томи випадків, коли забезпечення в УНСоюзі було дослівно єдиним рятунком для родини, яка — часто найбільш несподіваним припадком і випадком — втратила свого хлібодавця й опікуна.

До цього особистого самозрозумілого обов'язку долучується такий же самозрозумілий і необхідний обов'язок. Місце і ролю та значення УНСоюзу в нашому суспільно-громадському житті свого часу дуже дотепно схарактеризував наш незрівняний ЕКО, пишучи, що „все, що в нас сталося, сталося через УНСоюз і без УНСоюзу нічого не може статися". Можна собі уявити, що в нас „могло б статися", якби УНСоюз нараховував сьогодні бодай чверть мільйона членів!

Але, це вже така людська вдача, що навіть найбільш самозрозумілі обов'язки ми часто пригадуємо собі щойно тоді, як їх занедбання нас дошкульно вдарило. Щоб відвернути і не допустити до всіляких родинних і громадських трагедій, що їх може спричинити таке занедбання самозрозумілого обов'язку забезпечення в рідній установі, УНСоюз кожного року веде спеціяльні членсько-організаційні кампанії, під час яких вияснюється і обмірковується всі можливі аспекти доведення до відома і свідомости цього самозрозумілого обов'язку забезпечення на життя в рідній установі тих, що цього досі ще не вчинили. Під час цих кампаній УНСоюз влаштовує також організаційно-секретарські курси, на яких вишколюється своєрідних „апостолів" цієї великої і необхідної ідеї життєвого забезпечення, і робить це в найкращому інтересі тих, які ще досі не мають такого забезпечення в УНСоюзі, як і в інтересі всієї громади та української справи.

Саме тепер почалася і продовжується цьогорічна осіння організаційна кампанія УНСоюзу. На цей самозрозумілий обов'язок забезпечення кожного українця в цій найстаршій і наймогутнішій українській забезпеченевій та суспільно-громадській установі звертає увагу в своєму заклику Головна Контрольна Комісія УНС. І про цей самозрозумілий обов'язок треба нам не тільки пам'ятати, але й кожному з нас на свій лад причинитись до того, щоб цей обов'язок виконали всі ті, що цього ще досі не вчинили.

Р. Малащук

ЗА КОНСОЛІДАЦІЮ – ЯКУ?

(СУВФ). — Говорять і пишуть про консолідацію. Очевидно, йдеться про консолідацію всіх українських самостійницьких політичних сил, середовищ, партій, – всіх таких, самозрозуміло. Бо якщо хтось мав би на увазі інших, напр. лівацькі, совєтофільські, реалітетні і ц.п. групи, то немає про що ані говорити ані писати.

Справа консолідації, відомо, потрібна, але разом з цим складна справа. І має вже свою довгу історію, якщо починати цю історію хоч би лише 1946 роком. А треба би сягнути трохи дальше, бодай до 1941 року, коли то з ініціятиви ОУНр і після довшої праці і приготувань, у Кракові в сам день вибуху німецько-московської війни, 22-го червня 1941 року, було завершено Українським Національним Комітетом повну політичну консолідацію (не ввійшли лише мельниківці, але великої сили вони не становили).

Ті, що пишуть про консолідацію тепер, починають переважно від сьогодні і крутяться коло себе самих і своїх організацій. Роблять так і люди з УНРади, хоча вони не лише знають, але разом з ОУНр зробили вже конкретні кроки в цьому напрямі в жовтні 1973 року, проголосивши спільне „Становище до подій в Україні і в світі". А в повідомленні з 21 липня 1974 року було подано, що „Провід Організації Українських Націоналістів і Виконний Орган УНРади покликали у червні ц.р. Консультативну Комісію, як це було заповіджено в спільному Становищі, підписаному в жовтні м.р. Головою Проводу ОУН, Головою Українського Державного Правління Ярославом Стецьком і Президентом УНРеспубліки в екзилі Миколою Лівицьким". Ця Консультативна Комісія мала працювати по лініях завдань, що були з'ясовані в „Становищі". отже в першу чергу справи спільної акції в обороні України, до чого зобов'язувало спільне „Становище", „розглянути справу єдности всіх українських самостійницько-державницьких сил у боротьбі за визволення України", в тому і „питання повороту революційної ОУН до УНРади". Так було коротко написано в згаданому повідомленні, узгідненому перед надрукуванням з представниками УНРади. Це повідомлення читали і знають зокрема ті, що цікавляться справою консолідації.

А ще більше знають про це діячі УНРади, не лише ті, що брали участь у нарадах Консультативної Комісії ОУНр-УНР, але й ті, що їх туди вислали. Знають, отже, про те, скільки відбулося нарад цієї спільної Комісії, що на тих нарадах було ставлено й обговорювано. Був про це теж і Комунікат у пресі 21 жовтня 1974 р.

Дивно, що президент УНР написав тепер: „Що торкається ОУНр (бандерівці), то ...(Провід ОУНр) ще й досі не зголосив своїх передумов, на підставі яких бандерівці вважали би можливими повернутися до УНРади. Отже, немає навіть про що дискутувати і домовлятися". („Свобода" з 9-го вересня ц.р.). Так немов би „поворот" був єдиною справою. А чейже були засідання Комісії, було певно й листування, були поставлені справи й проєкти, обговорювання, намічування в справах, які випливали зі „Становища" й які ставили представники ОУНр і УНР. Очевидно, знає про це все і президент УНР М. Лівицький.

Але він ніби „забув" про це, і пише так, як би цього взагалі не було (гл. „Свобода" з 8 і 9 вересня ц.р.). І зробив теж зовсім невірні висновки з факту, що громада „вшанувала 50-річчя смерти Симона Петлюри" (пише — „трагічної смерти", а має бути „геройської смерти", бож жаден вояк, а ще начальний командир, якщо гине з руки ворога, то це геройська, а не трагічна смерть), мовляв „консолідація повинна здійснитись довкола Державного Центру УНРеспубліки". Минулого року українська громада вшанувала 25-ліття геройської смерти ген. Романа Шухевича-Чупринки, Головного Команданта УПА, голови Проводу ОУНр і голови Генерального Секретаріяту УГВРади. Президент УНР написав: „якихось визвольних рад", а ця Визвольна Рада — це ж був верховний орган України від 1944 року починаючи, з Р. Шухевичем-Чупринкою на чолі її Виконного Органу; перед УГВР був Акт 30-го червня 1941 року, яким проголошено відновлення української держави з Українським Державним Правлінням очоленим Ярославом Стецьком, з яким, як з головою УДП, М. Лівицький підписав, як президент УНР, спільне „Становище" в 1973 році. Роки 1942-52 — це ж героїчна епопея збройної боротьби УПА (до речі армії більшої за армію УНР) за проголошену 30.6.1941 року державу. А ще перед тим, 15 березня 1939 року була проголошена самостійна держава Карпатська Україна, і була боротьба. А де була в тих важких часах боротьби народу УНРада і унрадівці? Їх тоді, як всім відомо, не було. І про них і тепер в Україні ніхто й не згадує. А гасло „відновлення суверенної державности" (а не — УНР), називаючи себе націоналістами, ставлять тепер не лише „у глибокому підпіллі", як пише президент УНР (хоча саме в підпіллі правдивий голос України), але ставлять вже й зовсім явно, що виразно підтверджує сьогоднішню визвольну боротьбу й її гасла, й очевидно говорить і про тих, що її ведуть. Про це пише вся преса.

А президент УНР М. Лівицький написав: „УНРеспубліка — це остання леґальна форма нашої державности, що існувала на наших землях". Ну, а вищезгадані акти державности — хіба ж вони не проголошені на українській землі?, або може були вони нелеґальні і нелеґальною була й є боротьба за ці акти державности?!

Поминаючи все це, прези-

(Закінчення на стор. 7-ій)

Панас Феденко

СПАДЩИНА МАО ТСЕ-ТУНГА

Мюнхен. — 9-го вересня помер Мао, голова китайської комуністичної партії. Він уже давно нездужав, і смерть Мао не була несподіванкою.

Що зробив він в житті свого краю і як треба оцінювати політичну спадщину цієї небуденної людини?

Мао — син заможного хлібороба із провінції Гунан у Середньому Китаї, дістав освіту завдяки допомозі свого батька. Як учитель у народних школах, Мао придивився до неписьменности, що панувала в китайському народі, та до убозтва мас, що не давала селянам вийти на шлях освіти. Земля була в руках великих землевласників, сільська людність мусіла на панських ланах працювати, але це не рятувало від голоду. Поширити в народі грамотність і освіту та визволити селян від великих землевласників — це завдання поставив собі молодий учитель Мао року 1921, коли пристав до новоствореної комуністичної партії.

Мао ідеалізував „державу робітників і селян", яку проголосив у Росії Ленін в 1917 році під кличем „диктатури пролетаріяту". Але як створити „диктатуру пролетаріяту" в Китаї, де число робітників у капіталістичних підприємствах було дуже мале? Тут Мао Тсе-тунґові допомогло читання творів Леніна. Ленін почав „соціялістичну революцію" теж у селянській країні, але мав надію на пролетарську р е в о л ю цію в промислових країнах Европи, котра, — вірив Ленін, — допоможе теж відсталій Росії стати на шлях соціялізму. А коли пролетарська революція в Західній Европі „спізнилася", то в Москві вирішено „будувати соціялізм в одній країні" — в СССР.

Мао, хоч писав про „диктатуру пролетаріяту, але спирався на селянство, яке ждало від перемоги комуністів наділів із землі великих власників. Хоч і в Росії большевицька партія дійшла до влади з допомогою селянства, але московські комуністи ставилися до хліборобів вороже, як до „дрібної буржуазії", „відсталого елементу". Мао навпаки — уважав китайських селян за надійну підпору соціялістичної революції.

В Москві Сталін поставився з підозрінням до Мао: адже ж Марксова теорія визнає дозрілою до соціялізму тільки ту країну, в якій є розвинене капіталістичне господарство та значне число промислових робітників. Тим то Сталін радив китайським комуністам не битися за „диктатуру п р о л е т а р і я т у", а діяти в рядах буржуазної партії — Куомінтанґ — за реформи в Китаї, навіть тоді, коли 1927 р. голова Куомінтанґу Чан Кай-шек учинив криваву розправу китайським провідникам компартії. Сталін зостався й надалі союзником Куомінтанґу.

Мао не слухав московських порад і організував селян для боротьби за земельну реформу проти Куомінтанґу, де мали вплив представники поміщицьких інтересів. Від 1937 р., коли японське військо захопило велику частину Китаю, армія Мао була в союзі з збройними силами Чан Кай-шека. Але після капітуляції Японії перед американцями 1945 року, Мао розбив військо Чан Кай-шека і 1949 р. проголосив Китайську Народну Республіку на чолі з Центральним комітетом компартії.

Уряд комуністичної партії не був ворожий до селянства і поставив собі за завдання боротьбу проти неписьменности, голоду і хвороб, як найбільшого лиха для народних мас Китаю. Також реґуляцію рік, які, розливаючись, нищили урожай, китайський уряд зробив у різних областях, і допомогло рятувати людність від голоду.

Але партія під проводом Мао поставила собі теж велику національну ціль: викоренити в Китаї сліди колоніяльної неволі й залежности від чужих держав. 1949 року в Пекіні, столиці Китаю, Мао сказав до мас, що його привітали: „Наша нація вже ніколи не буде понижена. Ми стали на власні ноги". Комуністичний Китай противився втручанню до китайських внутрішніх справ, відкіль би те втручання не виходило. Мао не хотів також слухати порад і директив, які приходили з Москви. Але він ішов далі: китайці, під проводом Мао, згадали, що уряди царської Росії накинули Китаєві несправедливі договори в XIX столітті. Тоді велика частина території китайської імперії була окупована військом російської імперії. Мао вимагав від Москви, щоб російський уряд заявив, що царська Росія захопила китайські території н е с п р а в е д л и в о. Із Кремля китайці почули слово: „нєт". Щоб показати китайським комуністам свою силу, уряд Хрущова відкликав із Китаю своїх інженерів, які допомагали будувати індустріяльні підприємства. Навіть пляни тих підприємств совєтські „специ" забрали з собою.

Це сталося 1958 року, і від того часу почалася „ідеологічна полеміка" між Москвою та Пекіном. „Ренеґати, ревізіоністи марксизму - ленінізму", — почули московські вожді із Пекіну; „кліка маоїстів, що гнобить китайських робітників і селян, прикриваючись словами „диктатура пролетаріяту", — так відповідала Москва. Китайський уряд обвинувачує Москву за поневолення народів в Европі, за великодержавний шовінізм, русифікацію та колоніялізм. Москва протестує проти китайського натиску на наро-

(Закінчення на стор. 7-ій)

СУЧАСНІСТЬ ІДЕЙ ТВОРІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Слово Лариси М. Л. Залеської Онишкевич на відкритті пам'ятника Лесі Українки на Союзівці 19 вересня 1976 р.

У своїх літературних статтях про других авторів Леся Українка висловлювала часто свої опінії про творчість взагалі. У недавно віднайденім манускрипті про драматурга Гауптмана вона писала: „В кожного великого письменника є певна група ідей, або навіть якась ідея, до якої він періодично повертається, або постійно тримає її в полі зору".

Коли візьмемо під увагу більшість провідних ідей творів Лесі Українки, ми побачимо, що вони немов вливаються в одне русло, яке веде до насвітлення одного великого й важливого кроку в житті кожної людини, а саме: вибору мети, мрії, принципу життя, та потім вірне та відважне прямування до цієї мрії. Тут справа свідомого вирішення, себто активного підходу, а не пасивного сприймання того, що доля дає:

Доле сліпая, вже згинула
влада твоя!
Провід життя свого я
відбираю у тебе,
Буду шукати сама, де
дорога моя.
(„Північні думи")

Свідома, індивідуальна ініціятива щодо напрямку свого життя стає першим кроком до повного життя, а другим — вибір самого напрямку, чи мрії.

Трудно сказати,
до чого власне нам
потрібна мрія,
і що вона таке, та певне
в світі
ніхто живий без мрії не
прожив.

Це сказала поетка вже у першій поетичній драмі, в творі „У пущі", написанім головно між 1895-97 роками, в драмі, яка має тло саме в Америці, коли то в 17-м сторіччі залюднювались землі стейтів Массачусетс і Ровд Айленду. Вже в цім творі виведено проблему вірности своїй мрії і своїй меті, для вислову індивідуального таланту, для розвитку мистецтва, і для добра спільноти Але розвиток своїх талантів і потенціялів одиниця має вести без компромісу з особистими вартостями життя, з принципами, — пригадує поетка. Бо такі компроміси — це частинна зрада самого себе. Це шлях Лукаша й Мавки, що „покинула високе верховіття і низько на дрібні стежки спустилась". Компроміси особистих вартостей стають ярмом, неволею. Мистець Ричард Айрон, герой твору „У пущі", зазначує: „я ніколи невільником не стану в себе в хаті", себто добровільно. Цей пробний етап вірности вибраній мрії включає багато перешкод і спокус із сторони навколишнього світу, отож все залежить наскільки свобідно, себто безкомпромісово, нез'язуючо, людина може і хоче жити:

Не поет, у кого думки
не літають вільно в світі,
а заплутались навіки
в золотії тонкі сіті.
(„Давня казка")

Це така ситуація спокуси слави й матеріяльного добра, яких свідомо, хоч із жертвою, оминає мистець Річард Айрон, чи Антей (в „Оргії"). Крім давньої і всеіснуючої загрози неволі, себто резиґнації зі свобідної дії задля „золотих тонких сітей" світу цього, другою великою загрозою є ситуація, коли людина дозволяє, щоб „шабля у піхві заржавіла", як у творі „Бояриня", коли людина не використовує своїх потенціялів і можливостей життя.

Всі ці перешкоди є на шляху кожної людини, індивідуала — які б тільки його особисті потенціяли чи таланти не були. А творчі одиниці ще крім цього часто стають самітними, стають самі тільки в товаристві своїх принципів, без піддержки, стоять на важкім шляху випробувань і спокус, а часто й непевности. Як Ричард Айрон висловив:

І розум мій, і серце,
й віра кажуть,
що путь моя правдива.
Але єсть
вагання інші — їх
перемогти
далеко важче надто
самотньому.

Це проблема багатьох одиниць, чи в „Лісовій Пісні", чи в „Адвокаті Мартіяні", чи в „Оргії", коли ближні не піддержують, чи не ділять з героями їхніх вартостей життя, ні мрій, ні мети.

Леся Українка висвітлює ситуації, в яких знаходяться поодинокі особи. Та серед проблем відношень індивідуальних осіб до спільноти є ще один аспект, що вона наголошує. Це фактор, який ділить людей на два різні роди, на нащадків дітей двох братів: Прометея, який брав під увагу добро людства і своїх ближніх, і його брата Епіметея, що жив і дбав тільки про себе. Нащадки цього другого не тільки не приносять людству користи, але самі часто ранять своїх ближніх, живуть у покорі перед сильнішими, йдучи на компроміси своїх принципів, як ішов боярин, як Дон Жуан, що запродав свою волю. А сама поетка виразну бере позицію, говорячи словами неофіта:

Я честь віддам титану
Прометею,
що не творив людей
рабами,
що просвітив не словом,
а вогнем,
боровся не в покорі,
а завзято.
(„В катакомбах")

Тут насвітлена різниця між животінням і життям,

(Закінчення на стор. 7-ій)

Володимир Барагура

СІМ ЛІТ У ЯВОРІВСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ

(Спомин колишнього учня)

I

Упродовж сімох років, що їх я провів у мурах гімназії ім. Осипа Маковея в Яворові, мав я нагоду пережити її світлі й тяжкі моменти, які довелося перебути їй у 1922-1928 роках. Перед моїми очима пересунулося багато картин долі й недолі цього учбового закладу „Рідної Школи", багато подій учнівського життя, що його малою частиною був і я, як єдин із чотирьох сотень кожнорічних її вихованців. Я стрінувся з цілим рядом колеґ-співучнів, учителів, директорів, що часто мінялися й у всякий спосіб впливали на учнів. І хоч уже майже 50 років проминуло з того часу, коли я попрощав свою першу „Альма Матер", все ж таки образ життя, проведеного в її мурах, зберігся живо перед моїми очима, а хвилини, проведені в її залях, кабінетах, у коридорах і на майдані зараховую до найкращих у моєму житті. І в моментах, коли життя пригнічує мене своїм тягарем, лину думкою в час юности молодої, цієї першої, найсвіжішої юности, що пройшла в шкільній лавці. І цей хвилинний, бодай уявний поворот між давніх товаришів, у колишню атмосферу учнівського життя, що має запах ранньої весни, повної райдужних кольорів і соняшних моментів, додає мені сили верстати свій життєвий шлях.

У житті кожної людини найважливішу ролю відіграє її дитинство, коли вона, немов квітка, розкриває свої пелюстки, щоб зачерпнути життя; ця доба ранньої молодости, коли людина вразлива, наче мімоза, на кожний порух життя. Переживання і впливи, які людина зазнає в тому часі, рішають про її світогляд, характер у майбутньому житті. І цим пояснюю собі цю дивну тугу до часів перебування у яворівській гімназії, через те відчуваю до неї сантимент і вдячність та згадую її з найглибшою пошаною. Бо коли доля дозволила мені стати людиною, то в першу чергу завдячую це поруч родинного виховання яворівській гімназії, оцій при красі тихого провінційного містечка.

∴

Перший раз стрінувся я з яворівською гімнацією в 1921 році, коли як ученьприватист їхав я з недалекого Немирова складати іспит до першої кляси. Ця зустріч була коротенькою, ледве півдня, потрібна на те, щоб написати задачі і викласти перед професорами своє знання, здобуте за рік навчання під проводом інструктора. Але ця коротенька зустріч з атмосферою яворівської гімназії, це кількагодинне перебування в її мурах, ця кількахвилинна зустріч з учнями на шкільному майдані над глибоким яром в тіні височенних лип (чи ви ще стоїте на данiому місці?) влила в мене дивну тугу, що не давала мені спокою цілий наступний рік, що його я мусів провести у родинному містечку на приватній науці через матеріяльні умови.

Тому з великою радістю їхав я складати іспит до другої кляси, бо мав запоруку, що залишуся в Яворові, вже як справжній учень гімназії. З биттям серця сидів я на возі, накритий від дощу великою „бундою", і тільки через її широченний рукав, наче крізь люпу, дивився на світ Божий. На голові затиснулася мені учениця шапка-„банячок", перероблена з батьківського ц.к. офіцерського „чака", а в кишені стискав я нервово два кусні тектури, обтягненої чорним оксамитом з нашитими двома срібними пасками, видимими ознаками моєї майбутньої приналежности до другої кляси нижчої гімназії. Я ждав хвилини, коли матиму право вмістити їх на комірі моєї чорної з паперових волокон блюзи, що не мала ґудзиків, лиш треба було її щодня зашивати спереду, а ввечорі пороти. Але, щоб могти вдягнутися дійсно за приписами, мав я теж чорні кропив'яні штани й дебелі американські черевики з дерев'яними підошвами. Це були часи, коли діяли ще „американські кухні" й допомогові комітети, одне слово, часи післявоєнних злиднів. Тому й не диво, що на коридорі гімназії я не міг відрізнити професора від терціяна — нашого незабутнього „вуйка-гуляша", який згинув трагічно, — якщо йдеться про одяг. Це були часи, коли більшість учнів ходила в паперових блюзках і кропив'яних штанах та вигрюкувала дерев'яними підошвами, а за поясами носила бляшані горнятка на какао, фасолеву зупу, риж і рибу, що їх видавала „американська кухня". Це були часи, коли професори і їхні жінки мали лише одне пальто і один чоловічо-жіночий капелюх, у яких ходили напереміну.

Матеріяльний стан учнів відбився від'ємно на бюджеті гімназії, що не розпоряджала потрібними фондами, щоб оплатити вчителів, вести кабінети, а то й опалювати взимку шкільні приміщення. Тому в сильні морози кожний учень, крім книжок, ніс вранці під пахою кілька полін. Багаті до війни кабінети гімназії тоді майже не існували. Їх нещадно потоптали вандальські чоботи всяких ворожих армій, що перевалювалися через містечко в 1914-1918 роках. Ми вчилися на мапах з випаленими сигаретами дірами, що їх наші невсипущі професори старанно підліплювали й домальовували, ми власноручно виконували всякі можливі до виконання прилади і пристрої для фізики, а на полях і левадах часто-густо можна було побачити учнів, які ганялися за метеликами і комашками, щоб створити зав'язок природознавчого кабінету. Ми мусіли сидіти в скрипучих лавках, що ніяк не відповідали приписам гігієни й були невідповідні з практичного погляду.

Цих кілька образків кинув я навмисне, щоб читач міг відтворити собі стан гімназій й уявити ті обставини, серед яких приходилося працювати в перших роках після війни учням і професорам, що мусіли докладати багато зусиль, щоб, не зважаючи на брак відповідних навчальних засобів і відповідних кваліфікацій (більшість молодших учителів прийшли з війська і мусіли працювати над собою, щоб закінчити перервані студії), поставити навчання на відповідний рівень, бо від цього залежала доля гімназії. Мрією батьків, які посилали сюди своїх дітей, було, щоб гімназія мала „право прилюдности". Мало хто одначе розумів, що найбільшою перешкодою осягнути це, був брак фондів, що спиралися майже виключно на оплатах учнів; а ці впливали дуже пиняво.

Проте гімназія таки розвивалася і йшла вперед — розросталися кабінети, збірки, бібліотека. Княжим даром була бібліотека Василя Волошинського, що перейшла його записом у посідання Кружка „Рідної Школи". Опинилася вона під дбайливою опікою проф. Євгена Яворівського (письменника, потім журналіста-редактора, громадського діяча, учасника визвольних змагань) і він при допомозі учнів, що за різні провини відсиджували по кілька, а то й кільканадцять годин „карцеру", впорядкував її та зладив катологи. Розвивалися теж бібліотеки поодиноких кляс і бібліотека „Літературно-наукового Кружка".

До піднесення рівня гімназії під дидактичним оглядом причинилися головно директори: д-р Микола Чайковський (учений математик, згинув у Одесі з рук НКВД) і Маркіян Терлецький (історик), які продовжували і розгорнули початкову працю попередників, зокрема дир. Ліськевича. Завдяки згаданим директорам кабінети заповнилися потрібними приладами: ґабльоти — збірками мінералів, комах, метеликів; предмети історії й географії здобули мапи і глобуси, добудовано простору гімнастичну залю з обладнанням, появилися інші допоміжні навчальні засоби, як мегаскопи тощо. Одне слово: за кілька років муравлиної праці гімназія змінилася корисно, стала справжнім учбовим закладом середнього ступеня щодо управління, вивінування, учительського складу, рівня навчання, виховання. Це здобуло їй „право прилюдности", а коли згодом втратила його, то через політичні причини, а не в наслідок зниження адміністративно-навчального чи виховного рівня. Коли я залишав гімназію в 1928 році, вона не уступала в нічому пересічному державному заведенню, хоч тодішня шкільна влада завжди дошукувалася уявних недостач.

(Продовження буде)

РОСТУТЬ КАДРИ НАШИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Десять нових українських лікарів та дві фармацевтки у Чікаґо

У суботу ввечорі, 15 травня ц.р. у гарній залі Конрад Гілтон готелю, відбулися святочні сходини Українського Лікарського Товариства Відділу Іллиной присвячені цьогорічним ґрадуантам із медичних і фармацевтичних шкіл.

На сходини прибули всі ґрадуанти та їхні родини (батьки, дружини, наречені чи приятелі) та багато старших і молодших лікарів, дентистів, фармацевтів та студентів, щоби врочисто вшанувати це перше ґрадуаційне свято при „УЛТПА".

Сходини відкрив голова Відділу д-р Анатоль Литваківський, який привітавши ціле товариство і гостей, склав щирі ґратуляції ґрадуантам та їхнім батькам. Опісля голова передав слово довголітньому референтові при „УЛТПА" докторові Павлові Пундієві, який представив кожного ґрадуанта і ґрадуантку, зокрема після азбучного порядку: д-р Данило Григорчук — Іллінойський університет, мґр Ярослава Гринів, Фармація — Іллінойський університет, д-р Лев Дорожинський — Нордвестерн університет, д-р Богдан Іванець, Чікаґо — Медична школа, д-р Євген Ковальський — Ґвадаляґара університет, мґр Люба Марушка, Фармація — Іллінойський університет, д-р Андрій Мельник, Чікаґо — Медична школа, д-р Андрій Ріпецький — Нордвестерн університет, д-р Ірена Сайкевич — Нордвестерн університет, д-р Анатоль Станкевич — Іллінойський університет, д-р Тиміш Трусевич — коледж Остеопатична медицина, д-р Роман Филипович — Ґвадаляґара університет.

Представивши ґрадуантів, д-р П. Пундій звернувся до них із словом: Дорогі, наші ґрадуанти! Приємно нам, вас вперше офіційно вітати на наших сходинах та поґратулювати і побажати вам якнайкращих успіхів у вашій дальшій медичній спеціялізації і праці. При цім ми хотіли б дати вам кілька наших щирих порад та побажань.

Ви вже зробили перший, проте великий крок у вашому молодечому житті. Ви вибрали тяжкі, але вдячні медичні студії і вкоротці одержите свої дипломи, які дадуть вам можливість дальшої медичної спеціялізації і практики. Як знаємо, теперішня модерна медицина є завелика і скомплікована і фізично неможливо все вивчити й опанувати і в усіх ділянках медицини почуватися певно і компетентно. Тому, мусимо вибрати одну ділянку в медицині, що нас найбільше цікавить, яку ми можемо найкраще опанувати, в цій ділянці спеціялізуватися і з вдоволенням працювати. Цим самим радимо вам до цієї справи ставитися поважно і розважно і перед своїм вибором зібрати всі можливі інформації і поради та вповні себе приготовити до цього. Було б дуже добре, щоби ви ще перед спеціялізацією відбули хоча б один рік ротаційного інтершіпу, який упевнить Вас більше у вашому виборі і дасть вам ще більше клінічної практики в загальній медицині.

Щойно потім треба вибирати Вам найбільш підходячу ділянку і в ній спеціялізуватися і працювати.

Як порадник до різних спеціяльностей в медицині рекомендуємо два памфлети видані Американським Медичним Жіночим Товариством під назвою: „Вибір Звання" том 1 і 2-гий, в яких ви знайдете багато цікавих і корисних інформацій та порад. Під час вашої спеціялізації вам треба ще багато читати і працювати над собою.

Будьте услужні і уважні до старших лікарів, бо від них ви зможете багато навчитися практичних речей, яких ви не знайдете в медичних підручниках. Не лінуйтесь в праці, а присвятіть більше свого часу і труду, щоби Ваша праця була виконана добре і вповні, бо на це ваші настоятелі звернуть увагу і за це добре оцінять.

До своїх колеґ по праці відноситься чемно і етично. Не говоріть зле про своїх колеґ чи настоятелів. Бо якщо говорите щось злого про іншого лікара то тимсамим даєте злу опінію своїй професії і собі самим.

Збирайте і читайте книжки і журнали на тему вашої спеціяльности. Крім цього читайте книжки чи журнали із загальної культури, а зокрема з історії і філософії медицини. Читання історії медицини дасть вам знання із розвитку і досягнення медичних наук. Пізнаєте життьовий шлях і досягнення визначних лікарів і вчених, що й спонукає вас піднести себе духово і професійно на найвищий щабель. Тільки через студіювання історії медицини пізнаєте, що значить бути добрим лікарем-науковцем. Як бути не тільки мудрою, але і доброю людиною з добрим серцем і високими ідеалами, навчаючись на прикладах таких славних лікарів як: Гіпократ, Гаврей, Ослер чи українських славних лікарів-вчених: академік Яновський, академік Філатов чи наш професор Панчишин у Львові.

Вибираючи звання лікаря дентиста чи фармацевта, ви вибрали звання людини яка зберігає людське фізичне і психічне здоров'я, що вимагає повного вашого знання, уваги і серця. Нехай гроші і матеріяльні користі, ніколи не будуть у вас на першому місці у вашій лікарській праці, а праця і допомога для вашого хворого брата-людини. Виконуючи солідно обов'язки лікаря, насамперед ви будете самі зі себе задоволені і щасливі, а також будете мати подяку і пошану від громадянства і цим самим добру матеріяльну винагороду, що забезпечить вам і вашим родинам добре і вигідне життя. Не гоніть за грішми, не йдіть в погоню за грішми, гроші самі до вас прийдуть.

Третій, важливий крок у вашому житті це вибір доброї і рідної подруги життя, яка вас рузуміла б і піддержувала б у вашому родинному і лікарському житті. По можливості одружуйтеся з українкою. Вона стане, неначе дочкою для ваших батьків, доброю господинею і матір'ю ваших дітей, виховуючи вам дітей в українському дусі і культурі.

Четвертий, важливий крок це ваша активна участь в українському громадському житті, очевидно, що це йде ступнево в залежности від вашого часу і зацікавлення. Як наш віруючий священик-місіонар бл.п. о. д-р Іриней Назарко сказав раз так: кожний інтеліґентний українець повинен передплачувати кілька українських газет і журналів, належати хоча б до одного релігійного (церковного) і одного світського товариства та брати у них активну участь. Якщо будете брати активну участь в українському громадському житті, то тоді громада вас більше оцінить та підтримає у вашій лікарській практиці. У нас, старших лікарів — побажання до вас, щоби ви горнулися до нашого Українського Товариства та помалу перебирали, продовжували і поширювали УЛТПА.

Накінець щераз висловлюємо велике признання та пошану для ваших батьків, що вас заохотили і піддержали у ваших студіях. Вам же дорогі ґрадуанти складаємо наші найщирші ґратуляції та побажання якнайкращих успіхів у вашій професій і науковій праці, та багато особистого і родинного щастя. Всім вам многая літа!

Після слова до ґрадуантів, подано вечерю, що на ній головною стравою була „чікен аля Київ". Під час вечері провадилася весела гутірка між гостями.

Після вечері доповідав проф. д-р Василь Зарічний, висвітлюючи прозірки „Спорт і Травма". Сходини закінчилися спільною знімкою ґрадуантів з їхніми дружинами, нареченими та приятелями.

Нові українські лікарі в Чікаґо. Сидять (зліва) — д-р Лев Дорожинський, мґр Люба Марушка, д-р Данило Григорчук, д-р Андрій Ріпецький, мґр Ярослава Гринів, д-р Андрій Мельник, д-р Ірена Сайкевич, д-р Тимін Трусевич, д-р Богдан Іванець, д-р Анатоль Станкевич, д-р Євген Ковальський, д-р Роман Филипович. За ними стоять дружини, наречені і приятелі.

Д-р ЛЕВ ЮРІЙ ДОРОЖИНСЬКИЙ

Д-р Лев Дорожинський народився в Блю Айленді, Іллиной в листопаді 1950 р. Він син св.п. д-ра Олега Дорожинського та Марії із дому Пліхотів. Народну освіту почав Левко передшкіллям у Вірцбурґу, Німеччина, де його покійний батько був військовим лікарем в американській армії.

Після повороту з Европи, Лев Дорожинський продовжував народну освіту у школах в Асценшині, а опісля в Савт Галенді, Іллиной. В дитинстві належав до українського пласту та вчився в Школі Українознавства в Чікаґо, дал. південь. Середню освіту осягнув в католицькій середній школі Мендел в Чікаґо. Перших чотири роки університетських студій закінчив у 1972 р. в Іллінойському університеті в Шампейн-Урбана. В цьому самому році зачав свої медичні студії в Ґвадаляґарському університеті в Мехіко.

По двох роках медичних студій в Мехіко він успішно склав американський іспит Нешенел Борд I і його прийнято на третій рік студій до трьох медичних шкіл в Іллиной. Лев Дорожинський вибрав Нордвестерн університет де успішно закінчив свої медичні студії, 12-го червня ц.р. отримуючи диплом доктора медицини.

Від 1-го липня д-р Лев Дорожинський почав свою загальну резидентуру в Бладжет Меморіял Медікал Сентер у Ґренд Репідсі, Міч. Після закінчення загальної резидентури, пізнавши краще всі ділянки медицини, зробить своє остаточне рішення в якій ділянці йому спеціялізуватися. Д-р Лев Дорожинський належав до медичної громади при „УЛТПА" в Чікаґо та брав активну участь в медичному панелі в 1975 році. Він також є членом 335 Від. УНСоюзу.

Д-р АНДРІЙ РІПЕЦЬКИЙ

Д-р Андрій Репецький народився 16-го жовтня 1950 р. в Мюнхені та є сином д-ра Модеста та Марії Ріпецьких (з дому Боднаренко). Навчання у початковий школі він почав в Йонкерсі, Н.Й., та українській католицькій школі при парафії св. Михайла.

Рік пізніше він переїхав із батьками до Тарритавну, Н. Й., де ходив до приватної середньої школи 2-ої класи, а кожної суботи доїзджав до Українознавчої Школи в Йонкерсі.

У 1961 р. молодий Андрій переїхав із батьками до Чікаґо, де продовжував дальше свої навчання в публічній школі та українознавчі студії в школі Учительської Громади при катедрі св. о. Миколая.

Він належав до Юнацтва СУМА при Осередку ім. КРУТ, дал. південь та був учасником вишкільних таборів: Елленвіллу, Ґаксу — Індіяна і Барабу-Віскансин. Українознавчу школу закінчив іспитом зрілости з дуже добрим вислідом у 1967 р.

В 1968 р. Андрій Ріпецький успішно закінчив академічну середню школу св. Ігнатія в Чікаґо та поступив на передмедичні студії в Нордвестерн університеті. На цьому університеті одержав ступінь бакалара гуманістичних наук в 1972 р. та почав свої медичні студії на Ґвадалягарському університеті в Мехіко.

У 1974 р. Андрій успішно здав американський іспит Нешенел Борд I та перенісся знову до Нордвестерн університету. Тут успішно закінчив ще два роки своїх клінічних медичних студій та одержав диплом доктора медицини в червні цього року.

З початком липня він почав свою шпитальну практику і резидентуру в психіятрії в університеті в Юта, Солт Лейк Сити і є членом 425-го Від. УНСоюзу.

Д-р Андрій Ріпецький належав до медичної громади при УЛТПА в Чікаґо, він був активний в спортовому житті, а головно в лещатарстві та тенісі.

Д-р АНДРІЙ РОМАН МЕЛЬНИК

Д-р Андрій Мельник народився 13-го січня 1948 р в таборі „Орлик" в Берхтесґадені, Німеччина та є сином св.п. д-ра Ярослава та Орисі Мельників. Рід Мельників виводиться з чудової Гуцульщини, села Яблонів, повіт Коломия, яку з великою любов'ю і пієтизмом оспівав у своїх поезіях стрийко Андрія, сл.п. проф. Микола Матіїв-Мельник.

У 1949 р. Андрій Мельник разом зі своїми батьками прибув до ЗСА, які поселилися в Чікаґо. Свою освіту розпочав у 1955 р. у народній школі св. о. Миколая, а в 1962 р. продовжував її в середній школі св. Ігнатія, в одній — з найвищим рівнем навчання для хлопців у Чікаґо. В цьому році Андрій зазнав великого удару, бо вмер його батько.

Під час навчання у народній та середній школах для збагачення загальної освіти, Андрій набував музичне знання гри на скрипці, спершу в учителів І. Поваляческа й В. Чижика а пізніше в американській Музичній Консерваторії.

У 1967 р. Андрій склав із відзначенням матуру з українознавчих предметів. Від 8 року життя він включився в ряди українського Пласту. Був учасником новацьких і юнацьких таборів, а також новацьким виховником. Він також відбув вишкіл у Лісовій школі й був старшим пластуном куреня „Вовкулаки".

Закінчивши з відзначенням середню школу, Андрій Мельник вступив у 1966 р. до Іллінойського університету в Чікаґо. В грудні 1971 року він закінчив студії фізики зі ступенем маґістра.

У січні 1972 р., не зробивши жадних заходів відносно прийняття в ЗСА, він поїхав до Мехіко, де по успішнім іспиті з еспанської мови, вписався на медичний факультет Автономічного університету в Ґвадаляґарі. В томуж році Андрій одружується з Мотрею Троцук, студенткою Іллінойського університету з ділянки мистецтва.

Завдяки успішному вислідові Першого Державного Іспиту (Нешенел Боард Парт I), його прийнято до медичної школи університету „Гелт Саєнс" в Чікаґо. В 1975 р. здає Другий Державний Іспит (Нешенел Боард Парт II). Завдяки своїй пильності й здоровій амбіції та допомозі і заохоті дбайливих батьків — матері і вітчима д-ра Петра Гладкого, Андрій набуває дві професії, фізика і лікаря.

Десятого червня ц.р. Андрій Мельник одержав диплом доктора медицини а 1 липня почав резидентуру в ділянці педіятрії в окружному шпиталі в Чікаґо. Успіхом д-ра Андрія Мельника радіють — його дружина Мотря, трилітний синок Ярема, його батьки та молодший брат Остап. Д-р Андрій Мельник є членом 221-го Від. УНСоюзу.

Д-р РОМАН ОРЕСТ ФИЛИПОВИЧ

Д-р Роман Филипович народився 12-го травня 1951 р. в місті Кумана, Венезуеля. Батько його спеціяліст від недуг грудної клітки, студіював медицину у Львові, а пізніше в Празі. Мати з родини Шаків теж студіювала медицину в Празі.

У 1965 р. ціла родина переселилася до Америки, де молодий Роман покінчив середню школу Торнрідж в Долтоні.

Відтак чотири роки передмедичних студій він закінчив в Орегонському університеті, а від 1972 р. студіював медицину в Ґвадаляґарському університеті в Мехіко. Цього року він успішно закінчив свої медичні студії та дістав диплом доктора медицини.

Після складення відповідних американських іспитів, його прийнято на шпитальну практику (Фіфтс Петсвей) в Методистському шпиталі в Пеорії при Іллінойському університеті.

Його старша сестра д-р Дарія також працює в тому ж самому шпиталі і спеціялізується у загальній лікарській практиці. Його молодший брат студіює в Нордвестерн університеті.

Д-р ІРИНА САЙКЕВИЧ

Д-р Ірина Сайкевич народилася 16-го жовтня 1950 р. в Перт Амбой, Ню Джерзі та є дочкою св.п. д-ра Віктора та Марії (з дому Шомбер) Сайкевичів. Деякий час родина Сайкевичів жила в Картереті, Ню Джерзі, де молода Ірина навчалася у початкової школі.

У 1956 р. її батьки переїхали до Іллиной та замешкали в Маттесоні, де її батько відкрив приватну практику. Тут вона скінчила початкову і середню школу із відзначенням (Нешенал Онор Сосасті енд Валедикторіян). Крім цього кожної суботи доїжджала до Школи Українознавства в Чікаґо при катедрі св.о. Миколая та в 1967 р., склала матуру із відзначенням.

Свої передмедичні студії почала в 1968 р.: один рік в Чікаґському університеті, а три роки на Іллінойському університеті в Урбані, де осягнула БА з хемії в 1972 р.

Під час своїх університетських студій була на „дінс ліст" та належала до ФІ — БЕТА — КАППА і Хемікал Сосасті.

В часі Різдва 1973 р. втратила вона свого батька д-ра Віктора Сайкевича (колишнього голову УЛТПА, Відділу Іллиной), який несподівано загинув в автомобілевій катастрофі.

У 1972 р. Ірину прийнято до медичної школи Нордвестернського університету. Тут в чотирьох роках вона успішно покінчила свої медичні студії та в червні 1976 року дістала диплом доктора медицини.

Від 1-го липня вона почала свою шпитальну практику і спеціялізацію в патології в Нордвестерн Меморіял Шпиталі.

По однорічній резидентурі вона зробить свій остаточний вибір, або залишиться далі на патології, або перейде на спеціялізацію внутрішньої медицини. Вона належала до медичної громади при УЛТПА в Чікаґо та є членом УНС, Відділ ч. 379.

Д-р БОГДАН АСКОЛЬД ІВАНЕЦЬ

Д-р Богдан Іванець народився в Мюнхені, Західня Німеччина, 11 жовтня 1950 року. Він є сином д-ра Ярослава і Ірини (Ковалюк) Іванець, замешкалих на передмісті Чікаґо в Савт Голянді.

Молодим 16-літнім юнаком покінчив матуральні Курси Українознавства на Союзівці, а середню школу св. Ігнатія в Чікаґо.

У 1968 р. вступив він на передмедичні студії в Нордвестерн університеті, вибравши хемію на головний предмет. По закінченню науко-

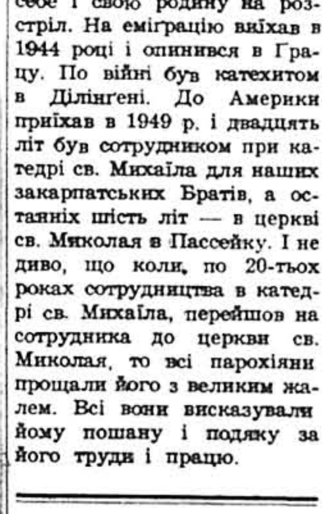

вої праці з доктором Осипом Ламбертом, Богдан став членом „Сосасті Сіґма Ксі".

Молодий Богдан, будучи студентом брав участь в різних родах спорту, включно з летунством.

Свої медичні студії Богдан Іванець відбув в Чікаґській медичній школі та в червні 1976 році одержав диплом доктора медицини.

В липні цього року д-р Богдан почав свою хірургічну резидентуру в повіті Кук шпиталі в Чікаґо. Д-р Богдан Іванець належить до Українського Лікарського Товариства та був головою медичної громади УЛТПА в Чікаґо.

Успіхи нашої молоді

ТЕРЕНЯ ПАВЛИШИН ЗДОБУЛА БАКАЛАВРАТ З АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тереня Павлишин, дочка Ольги і Степана Павлишинів з Рочестеру, закінчила студії у Йоркському університеті в Торонті, одержуючи в 1975 р. диплом бакалавра з англійської літератури.

У 1976 р. закінчила з відзначенням бизнесову школу Шов в Торонті.

Тереня закінчила парафіяльну школу св. Йосафата, середню школу та склала матуру в школі українознавства ім. Тараса Шевченка в Рочестері. Вона була активною пластункою на протязі років її перебування у Рочестері. Є членкою УНСоюзу.

Тереня Павлишин

Тепер думає замешкати на постійно у Торонті і там же працювати.

Золотий ювілей вірного служіння рідній церкві і рідному народові

В неділю 22-го серпня ц. р. мешканці Українського Села пережили в Глен Спей радісний ювілей 50-ліття священства свого співмешканця о. сов. Івана Пайкуша.

Ювілят відправив о год. 11-ій в сослуженні о. сов. В. Ярмака та о. адм. І. Терлецького Ювілейну Служюу Божу, до якої співав хор церкви св Миколая з Пассейку під управою С. Фаміґи.

По церковних відправах на Оселі „Верховина" відбувся Бенкет, на якому майстром церемонії був Василь Сафал, абсольвент теології з Гартфорду, Конн. Організаторами цього прийняття були М. Лобур і Я. Галабурда, з якими приїхало багато парохіян із церкви св. Миколая і з катедри св. Михаїла, — наших закарпатських Братів. На цьому бенкеті промовляли М. Лобур, який вручив Ювілятові гарний дарунок і дар любови. Крім вищезгаданих промовляли ще від сусідів і приятелів д-р В. Кіналь з Йонкерсу і д-р М. Клюфас з Кліфтону. На підставі промов ми довідалися, що о. сов. Пайкуш народився 1898 р. в селі Плавучій, коло Бережан, в родині о. Теодора і Марії з дому Рудницької. В часі І-ої світової війни він перервав своє гімназійне навчання та вступив добровольцем як шіснадцятилітній юнак в лави УССтрільців, з якими перейшов всі тяжкі бої в обороні рідної Землі. По закінченні війни вступив на теологію у Львові, а 15-го березня 1926 р. наш Великий Митрополит Андрей Шептицький рукоположив його на священика. — За 18 літ священичої праці на рід. землях завідував парафіями: Жидятичі, коло Яричева, Богутин коло Бережан та Чаниж коло Бузька.

У Другій світовій війні був сповідником бійців УПА та ночами перевозив для них поживу і зброю, наражуючи себе і свою родину на розстріл. На еміґрацію виїхав в 1944 році і опинився в Грацу. По війні був катехитом в Ділінґені. До Америки приїхав в 1949 р. і двадцять літ був сотрудником при катедрі св. Михаїла для наших закарпатських Братів, а останніх шість літ — в церкві св. Миколая в Пассейку. І не диво, що коли, по 20-тьох роках сотрудництва в катедрі св. Михаїла, перейшов на сотрудника до церкви св. Миколая, то всі парохіяни прощали його з великим жалем. Всі вони висказували йому пошану і подяку за його труди і працю.

о. Іван Пайкуш

Те саме сталося, коли цього року о. сов. Пайкуш оголосив, що відходить на заслужений відпочинок, то всі парохіяни прийняли цю вістку зі сумом, бо це від них відходить священик, який 50 літ вірно служив рідному народові та рідній церкві, а який у двох світових війнах мечем і кров'ю писав новітню історію нашого народу.

Парохіяни обох наших церков збережуть у своїх серцях вдячну пом'ять про свого улюбленого душпастиря, який завжди чи в щастю чи нещастю, спішив всім своїм вірним радою і порадою, бо був великий душпастир, правдивий чоловіколюбець. Накінець промовляв зворушений Ювілят, дякуючи всім вірним і знайомим за їх добре серце, за їх пошану до його скромної особи.

Від родини Ювілята подякувала всім присутнім за участь, дочка Люба Осадца.

Многоліттєвім для Ювілята закінчено це так радісне свято.

д-р М. Клюфас

МАНІФЕСТАЦІЯ У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ (КУК). — В обороні Віри і Христової Церкви в Україні під совєтським режимом під час Всеукраїнської Маніфестації передбачено участь високих представників урядів: федерального, провінційного і міста Вінніпеґу, яка відбудеться тут в неділю, 3 жовтня 1976, представників урядів: федерального, провінційного і міста Вінніпеґу. Рівночасно до участи у Спільному Молебні запрошено 14 Ієрархів і представників не-українських Церков: Католицьких, Православних і Протестантських. Між запрошеними є відомі церковні достойники: Архиєпископ кардинал Флягіф, голова Англіканської Церкви єпископ Валентайн , Архиєпископ Боду ,голова Ради Рабінів — рабін С. Раппапорт та інші.

Спільний Молебень в обороні Віри і Христової Церкви в Україні буде очолений обома Владиками Митрополитами у сослуженні духовенства і українських Євангельських Церков, при участі двох українських церковних хорів.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „ТРИЗУБ"

Філадельфія. — Український спортовий осередок „Тризуб" закликає своїх членів взяти участь у Надзвичайних Загальних Зборах, що відбудуться тут у власному домі в п'ятницю, 24-го вересня ц.р. о год. 8-ій вечора. Темою нарад буде обговорення і рішення закупівлі спортової площі.

УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД

СТОРІНКА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

issued by the Harvard University Ukrainian Studies Fund, 1581-83 Massachusetts Avenue, Cambridge, Massachusetts 02138 (617) 495-4053

РІК І. ВЕРЕСЕНЬ 1976 Ч.5

В ОПІНІЇ ДРУГИХ

В місяці серпні появилася у Вашінгтонськім журналі "THE NEW REPUBLIC" стаття проф. **Едварда Кінана, члена Комітету Українських Студій в Гарвардському університеті,** яка своїм змістом та оригінальністю збуджує особливе зацікавлення.

Вашінгтонський журнал "THE NEW REPUBLIC" є високопоставленим виданням, спеціялізованим в політиці та мистецтві, звичайно поміщує лише авторитетні праці до яких прислуховуються найвищі чинники країни.

Професор Кінан є директором Російського Дослідного Центру в Гарварді, а рівночасно, як згадано вище входить до керівного тіла Українських Студій в Гарварді, **головою якого є проф. Омелян Пріцак.**

Стаття проф. Е. Кінана носить вимовну назву: "SOVIET TIME BOMB."

Для обзнайомлення з думками шан. Автора, ми дозволимо собі зацитувати деякі уривки з цієї праці, а всіх блище зацікавлених цією темою просимо звертатися до адміністрації "THE NEW REPUBLIC" та дістати бажану копію цього журналу. Адреса: THE NEW REPUBLIC
1220 NINETEENTH ST., N.W. WASHINGTON, D.C.

"...Without any announcement or much notice in the outside world, ethnic Russians have, for the first time since 1917, become a minority within the multinational state that they dominate. Russians continue, of course, to comprise the largest single national group; they are roughly three times as numerous as the **next largest nation, the Ukrainians;** but, as the next scheduled census (1980) will reveal several particularly dynamic current demographic trends will cause us to reconsider our perceptions of the social and political implications of ethnic diversity in the Soviet Union.

Americans have become quite aware that the familiar five colors of the cartographer's traditional palette often conceal, in places like Nigeria or Ethiopia —or even in Spain or Great Britain—significant and potentially explosive demographic cleavages. But they continue to display the tendency (acquired, one assumes, in school) to color the whole USSR red. **Even The New York Times, that citadel of editorial accuracy, and the source of much excellent information about the non-'Russian nations of the Soviet Union, persists in publishing obituaries of persons born in "Kiev, Russia" —a combination of words that strikes Ukrainians roughly as "Edinburgh, England" would strike a Scot.**

Головний Комітет Українських Студій в Гарвардськім університеті: сидять зліва-проф. Кінан, Шевченко, Вайнтравб, Пріцак і Пант.

It is not hard to establish the reasons for Americans' lack of awareness of such vital distinctions. Like other deficiencies of the common perception of the USSR, it arises from a lack of good information (assiduously concealed by Soviet authorities) and a tendency to conceive of the Soviet "ethnics" in terms of domestic analogies—as small groups of deracinated, ghettoized and "hyphenated" folk, who speak "dialects", who are moving toward Russification and the mainstream, and are distinguishable only to the trained eye from "real Russians."

Such has never been the case, and as the analysis of present demographic trends shows, most of the significant non-Russians nationalities (most of whose languages are no more like Russian than they are like English) are with each year becoming more attached to and concentrated in their historical homelands, less "Russified," and most important, more numerous.

Current figures and projections are somewhat difficult to come by, but even the results of the 1970 census, as interpreted **by Lubomyr Hajda*** of the Russian Research Center, yield the following interesting observations:

- While in 1970 the Russians still comprised some 53 percent of the population, the Russian population had increased only by 13 percent or roughly 15 million persons since the previous census of 1959, whereas the Muslim population (Turkic and Iranian peoples) had increased by roughly 50 percent or 13 million.
- The average percentage of Russian population in the nominal Muslim republics (the Uzbek SSR, Tadjik SSR, etc.) declined in the same period from 22 percent to 18 percent; indeed, in almost every republic—except the Russian Republic (RSFSR)—the prolortion of "natives" is rising, as a result of demographic denamism, the emigration of Russians, and the "ingathering" of local populations from neighboring republics.
- The "Muslim" populations are relatively young—and have accordingly higher birth rates; fully 52 percent of the "Muslim" populations were under 15 years of age in 1970, the corresponding figure for Russians being only 28 percent.
- The national relationships by age groups show remarkable changes in the intercensal period; while the ratio of Russians to Muslims in the one to 10 age group was 5.4:1 in 1959, it was only 2.57:1 in 1970; to cite an extreme but indicative example, the proportion of Uzbeks to Russians in my son's generation (age one to 10) is almost five times that in my own age group....".

Для нас українців не є ніякою таємницею, що велика тюрма народів СССР, є нічим іншим, як лище московською імперією, що поневолює в брутально нищівний спосіб багато різних народів, яоі не по своїй власній волі опинилися в цім "союзі".

Але. також не є для нас таємниця, що окрім нас та інших поневолених народів, ніхто не хоче дотепер цього якслід зрозуміти, вживаючи час-до-часу порівнання України до Пенсилвенії, чи Тексасу, а тим самим зводять нас до так зв. "внутрішньоі проблеми СССР".

Наші дотеперішні аргументації, заяви, включно із демонстраціями, майже в ніякій мірі не змінили наставлення, а ці що перед виборами нам показують "грушки на вербі", також в це не вірять, лише манять нас до виборгої урни.

Тому стаття проф. Едварда Кінана в журналі "THE NEW REPUBLIC" є новим зламом, Ясно, що можна з нашої точки зору до неї додати щеі нші аспекти, їх краще поширити, чи ясніше представити, але з точки погляду гарвардського науковця, вона є феноменальна.

Ми лише надіймося, щоб ця стаття ня була останньою, а започаткувала ціпу серію подібних її, і щоб нарешті амерканський академічний світ, а за ним політичний і культурномистецький, побачили "Москву в правдивому світлі".

"...Figures and trends like these have **caused such thoughtful,** if dissimular, individuals as Andrei Sakharov **and Andrei Amalrik to rank** the **"national question"** as the second most **important problem facing** Soviet society (after the staggering economy), and prompted Aleksandr Solzhenitsyn to formulate one of his most controversial proposals—for the **"return of Russia to the Russians," that is, the dismemberment of of the USSR.**

Mere numbers, of course, and even guilt among the most sensitive members of a dominant group, are insufficient to cause the resolution of such a problem, and indeed rarely lead to even small improvements. (The Russian empire, somewhat less than 50 percent Russian, and after 1905 essentially without political censorship, remained fully in control of the "national question.") But as the 20th Century has repeatedly shown us, it is what happens in the minds of men that brings change. What then is the current and prospective condition of the social,cultural and psychological processes that commonly produce the ideas commonly described as "nationalism" and "racial tensions"?

Roughly at the turn of the century in most of the non-Russians nations with which we are concerned, there began to appear small groups of what we shall call "national revivalists." Like the first leadership generations in other "emerging nations," these individuals were in fact atypical of their own national groups, "Europeanized" or "Russified" and rather deeply influenced by Western notions of nationalism and nativism, ideas that one then traced to Ernst Renan. As a rule, the Slavic and Baltic groups were most significantly affected by by German and Slavic branches of this tradition (including, ironically, Russian Pan-Slavism); the Asiatic groups, like the Young Turks whom they emulated, were influenced by French trends.

These tiny groups emerged for the most part from Russified urban elites and saw rhe path of "national revival" as leading to two objectives: the rejection of alien (Russian) political hegemony and the "modernization" of their nations through an escape from "tradition" whether social, religious or cultural. Under the circumstances of the interrevolutionary period (1905-1917), the most effective of them tended to join both the "liberal" constitutional coalitions and the socialist parties—but not the Bolsheviks. These alliances offered a refuge for the enemies of Russian imperial national policies in what Lenin scornfully called the "prisonhouse of nations," as well as ideoligical support for the social and economic changes that the "national revivalists" were pressing for in their native regions. These changes included breaking the economic power of local landowning, commercial and tribal elites, whose leadership had been coopted by the imperial system; destroying the power of religious and "traditional" establishments, which the "revivalists" saw as impediments to national development; introducing mass literacy in local languages in technology, hygiene, etc...."

Гарвардський університет, як один із кращих в світі, з можливостями, що для декого з українців ще й до сьогодня не є зрозумілі, — вже від довшого часу веде основну студію СССР, досліджуючи всі його позитиви й неґативи. З часом, коли в цім провіднім американськім університеті знайшлися, прямо чудом, Українські Студії, де сконцентровано найкращу українську наукову силу, підбір молодих співробітників та дослідників Україніки, а з тим повязаних всіх дотичних аспектів, — справа України почала розглядатися поважно і річево, а не так як це було дотепер.

Мудрі люди розуміють, що через одну ніч не станеться чудо і так, як нас незнали, зразу всі пізнають і будуть приятелями України.

Ми задовго змарнували тут часу в Америці, виголошуючи для себе заспокоюючі, або погрожуючі всім, — заяви. Одначе ми не робили нічого конкретного і серйозного, щоб в нашім імені наприклад говорив секретар Стейтс. Департаменту, чи навіть сам Призидент ЗСА.

Але на щастя, це почали пару років тому в Гарварді і дай Боже, щоб так воно продовжувалося дальше. Такі, як проф. Кінан, є асекурацією цього.

"...Stalin's policies destroyed the older native political elites, but these were, like the first leaderships of many former colonial areas, isolated and atypical groups, Westernized and brought into cobtact with nationalist ideas in St. Petersburg, Paris, Berlin or—in the case of Turkic groups Constantinople. And in their places Soviet policy has created new elites—corrupt and Sovietized at the top, it is true, but socially and cultrually representative, broad-based and linked through common experience with their nations in a way that the previous leaderships could not be—and indeed few non-European leadership groups are anywhere. There is another irony. While the career patterns of Russian party functionaries, because of the felt need to have Russians represented in the local hierarchies, tend to be "all-Union" (Brezhnev's climb included stints in the Ukraine and Moldavia), the careers of non-Russians, particulary non-Slavs, tend to be tied to their locality and nation. The fact that the Asian and Caucasian representatives. (Kunaev, Abaev, Demirjian) outdid all others in obsequiousness and mendacity in the speeches at the last Party congress is probably less an indication of the weakness of their power base than a sign of the price they are willing to pay to retain it....".

Проф. Омелян Пріцак, Директор УНІГУ читає лекцію.

"...Of course, one price of these gains has been the loss of that national political autonomy for which the early nationalists also fought. There is, further, little reason to believe on present evidence that the Soviet leadership will permit the growth of effective local political autonomy, or will hesitate to suppress groups or individuals that strive openly for it. But although the regime has "solved" the national problem in terms of its original objectives, the successful solution has created potentially greater problems. The government has created modern nations, local intelligentsias, provided modern concepts of national categories in historical and cultiral life; in general, it has "brought these nations in to the 20th Century." **And what idea is more characteristic of the 20th Century than that of national independence?**

The Soviet leadership is well aware of this problem. It is aware of the "demonstration effect" of nationalliberation movements around the world, and its enthusiasm for usch, once played heavily upon in the propaganda provided for the Central Asian nations in particular, has waned. Even American "ethnic" literature, particularly black literature, has, after a brief official vogue, been played down because of its "destructive" potential. The regime is equally aware of the danger of "spill-over" problems: **a major factor in the decision to invade Czechoslovakia was the fear of potential effects on the neighboring Ukraine;** the psychological effect on the creation of the State of Israel is a problem whose implications have still not been dealt with. The Soviets know better than anyone else that many of their national minorities straddle borders, that Moldavians are by most criteria Rumanians, that the Azerbaijani are split almost evenly with Iran, that their Tadjiks are culturally and linguistically Iranians, that, finally, many of Central Asian nations have compatriots in the Peoples' Republic of China. And, of course, they are aware that it is not only the Jews who have links to sizeable and vigorous diaspora communities in the Western democracies: in the United States, in particular, Ukrainian, Armenian, Latvian, Lithuanian and Byelorussian communities follow developments in the USSR, support samizdat publications abroad, and, on occasion, influence foreign policy.

Finally the Soviets are becoming aware of the fact that the major global problems and struggles that will shape the next few decades—the "North-South" struggle, the battle to achieve a solution to the food-fuel-population equation—will take place in some form within the USSR itself. Every lovely little Uzbek baby that is born and every little Russian that isn't makes it more difficult for the USSR to take a forthright stand on population growth in the International context. (Witness the USSR's alliance with the Vatican at therecent UN conference in Bucharest.) Every change in the price and international control of petroleum raises inevitable questions about the internal price and control of Soviet oil, which "belongs", in a sense, not to the Russians, but to Azerbaijanis, Bashkirs, Turkmen and Yakuts. Every fluctuation in the availability of food grains raises the question of the balance between the European agricultural regions and the Asian areas (no longer, as a result of their population explosiom, selfsufficient), and the question of whether they should grow cotton, as the plan requires, or food.

The manner in which the Soviet system deals with these questions during the remainder of this century will be of considerable importance to us all....".

Закінчуючи цитати з цієї великої статті проф. Едварда Кінана з Гарвардського університету що було поміщена 28. серпня ц. р. у впливовім журналі "THE NEW REPUBLIC", ми з вдячністю Авторові та Видавництвові, поручаємо нашим ВШ. Читачам цей журнал, як і суґеруємо всім заінтерисованим вживати цю статтю для інформації та організації публічної опінії в справі України, Поневолених Народів та СССР.

Не без певної сатисфакії за наш Український Науковий Центр в Гарварді, ми хочемо ласкаво звернути увагу Українського Громадянства, що його вложений капітал в Гарвард, є доброю і певною інвестицією.

**Любомир Гайда, докторант історії є науковим співробітником Українського Наукового Інституту в Гарварді. Він рівночасно є членом Російського Дослідного Центру в Гарварді, втішаючись в своїй праці доброю опінією, як солідний молодий науковець.*

Reprinted by the permission of "The New Republic".

ЩЕ П'ЯТЬ МІСЯЦІВ...

Може збірка на Українські Студії в Гарварді тріває задовго! Можливо, що є чиясь вина у тому? Не є виключене, що хтось в цьому таки завинив.

В нас якийсь дивний звичай, чи привичка: оголосити на щось фінансову збірку, дещо там зібрати, а тоді ждати, просити, а потім за все забути...

Чомусь то наші люди не привикли до поважних і великих збірок, тоді коли лише великі збірки приносять бажані плоди та успіх. В нас, кожний десь на щось збирає, щось собі проповідує, все за чимось ганяється, ну, і по старій привичці, завжди є проти всього. Часом дивишся, і прямо не хочеться вірити, що так воно в нас це все дивним-дивом ходить: "щось" десь робиться, а тоді проти цього хтось "щось" знова робить, і так немає кінця...

Лише подумайте, збірка на Україноэнавчі Студії провадиться вже 16 літ. Так, повних 16 літ ФКУ проводить цю акцію і не може осягнути бажаної цілі, бо все є "щось проти". Хто? Чому? На-що?

Ціль є ясна! Завдання конечне! Місце, — Гарвард, — не може бути краще, але люди отягаються, ховаються і думають, що без них обійдеться. Нажаль, таких є багато. Вони бо ця наша "тиха, спокійна більшість", що живе на рахунок тих, які працюють, збирають і самі дають.

А ця меншість, таки не здається, слава Богу! Працюючи і збираючи, жертвуючи та не раз вислуховуючи терпкі, повні цинізму та несправедливости заяви, — спромоглася встановити в 1968 році катедру української історії в Гарвардському університеті. Вложено тоді $600,000.00. Пізніше, в 1973 році, це подвоїлося: встановлено, ще дві катедри, — українська мова і література, які вже нас коштували $1,200,000.00. Зараз, ми працюємо, щоб розбудувати Український Науковий Інститут, там же, в Гарвардському університеті, якй нас зобов'язує вплаченням 2 мільйонів долярів. Приблизно 700,000.00 вже зібрано а решта тобто 1.3 мільйона, ще треба зібрати.

Чи дійсно це є багато? Так, і ні!

Кажуть, що нас є в Америці один мільйон осіб. Нехай і менше! Скажімо, нас є працюючих 200,000. Подумайте, щоб лише кожний дав по $25.00 то змісця осягнемо суму $5,000,000.00 Так, п'ять мільйонів долярів! Але даймо всі, тоді легще це прийде і скорше. Ось, в цім же полягає загадка національної єдности, яку вміють на наших очах демонструвати другі, але не ми! Подумаймо над тим всі, бо це наша всіх спільна справа.

Українська громада в Америці росте й розвивається, багатіє. В такій же самій пропорції, лише противно, наш нарід в Україні занепадає, бідніє і тратить найконечніші засоби для будь-якого вільного життя.

Московсько-большевицька тиранія доходить до найвищого степеня, де забороняють вже не лише писати, чи друкувати українською мовою, але й говорити.

Тінь Емського указу не лише паде на все, що українське, але цей указ придушує наскрізь національне буття України, хочучи силою загнати українську людину в совєцький котьолок, з якого здається вже не буде великої можливости вийти назад.

Тому, пока ще не запізно: **допоможім!** Допоможім через створення правдивого, не пропагандивно-традиційного, — **Українського Наукового Центру в Гарвардськім університеті,** щоб він, цей Центр, повів оборонну і наступаючу акцію проти московських зазіхань на наш і так вже поневолений народ.

Ніхто не може стояти осторонь!

Ніхто не може спокійно дивитися, як москаль знущається навіть вже над могилами Українських Вояків УСС, УГА, чи УНР.

Ніхто не може сказати, що йому це все байдуже!

А якщо так, тоді закінчім фінансову збірку ФКУ з честею, зібравши ще 1.3 мільйона долярів, щоб наше сумління і розум, могли бути спокійні, що ми солідаризуємось, розуміємо, і йдемо на зустріч завданням, всі разом.

Лише крихітку доброї волі й буде успіх. Успіх нас усіх!

Ярослав Гура
Бріджпорт, Кон.

УКРАЇНСЬКА ЛІТНЯ ШКОЛА 1976 В ГАРВАРДІ

Шоста з черги Українська Літня Школа в Гарвардськім Університеті, в цім літі 1976 року, хоч чисельно була невелика, але знайшла всі перені доброго змісту та висліду.

Викладачі та керівники Школи, вже від перших днів зуміли знайти спільну мову з студентами, що прибули із всіх кінців Америки й Канади, з різних соціяльних кругів, чи навіть заінтересувань. Одначе всі дуже скоро відчули спільність ідеї бути в Гарварді та разом вчити і вчитися, щоб своїм знанням причинитися в Українознавчій ділянці, яка нажаль носить загальну провізорію у майже всіх скупченнях українського поселення, а тим же зводить українські предмети до другорядности, або гірше.

Для всіх стало ясно, що Гарвард, Українознавчі Студії тут, це не є ще один більше, випрошений і порожний з браку людей і засобів "куточок", де будуть "вчити українську мову". Студенти, які приїхали на Літню Школу, зустрілися з фактом, що Україніка не є гіршою від "Енгліш", чи "Рашієн", і вивчати цю ділянку не означає зробити лише своїм Батькам приємність. Українознавчі студії [illegible]новартісний предмет з якого можна одержати найвищі академічні та професійні ступені, що можуть бути застосовані й використані в особистому та національному аспекті.

Творячи солідну Українську Наукову Базу в Гарварді пляновики й виконавці цього непересічного проєкту збагнули її до кінця, встановляючи не пропагандивні, на коротку мету, чи без раціонального підложжя, фундаменти; а дійсні, річеві та з виглядом майбутнього позитивного розвитку, міцні основи знайшли там своє примінення.

Тому пращаючи студентів Літо 1976, викладачі-професори, Марта Багачевська-Хом'як, Леонід Рудницький і Богдан Струмінський, були певні, що більшість їх із сатисфакцією поїхали в свої сторони, щоб не лише пам'ятати прослухані курси, але щоб продовжувати це знання. Може навіть в Гарварді! Може?! Поміщуємо деякі знимки з кляс, дозвілля, чи окремих заінтересувань, що їх мали студенти на Українській Літній Школі в Гарварді цього року. Ґратулюємо їм всім, як і дякуємо Батькам за зрозуміння та кооперацію.

ХТО? ЩО? ДЕ І КОЛИ?

Ярина Турко і Едвард Касінець підчас праці в бібльотеці Україніки Гарвардського університету.

■

Мґр. Едвард Касінець, головний бібльотекар Українського Наукового Інституту Гарвардського університету, був піднесений в липні ц. р. до **становища дослідного керівного бібльографа Г. У., осягаючи тим же в своїй ділянці значне становище, яке йому особисто, а УНІГУ зокрема, приноситиме великі користі, що сягатимуть далеко в ряді різних ділянок.**

Едвард Касінець з походження закарпатських українців-русинів, закінчив 1966 року Ст. Джонс університет в Ню Йорку, а тоді осягнув мастер-деґрі з Колюмбійського університету, науковий ступінь з бібліографії в Саймонс каледж, а також з Архівного Інституту при Американському університеті у Вашінґтоні.

Одержав ряд наукових стипендій для спеціялізації, що їх використовував в пристіжевих університетах та інститутах. Має писані свої праці в багатьох знаних журналах, як: "Амерікен Архівіст", "Славік Рев'ю", "Канедієн-Амерікен Славік Рев'ю", "Ню Йорк Паблік Бюлетень" та ряд інших, включно, з майже всіма виданнями УНІГУ.

Будучи членом професійно-наукових інституцій, зокрема архіварних та бібльографічних, мґр. **Едвард Касінець** стоїть на високому рівні своїх завдань, які він знаменито сповняє.

Український Науковий Інститут Гарвардського університету має в особі **Едварда Касінця високоякісного фахівця,** відданого Українській Науці солідного працівника, як і конструктивно-енерґійну молоду людину, що знає і вміє плянувати й реалізувати. **Завдяки Едвардові Касінцеві,** Україніка в бібльотеках Гарвардського університету є, і розвивається дальше в могутню твердиню писаного наукового слова.

■

Визначні українські громадяни наукового, культурно-мистецького, суспільно-громадського, чи іншого світа, час-до-часу дарують свої більші, або менші колекції книжок, а то й цілі бібліотеки для українського Наукового Центру в Гарварді. Останнім часом одержано такі збірки від ПП. **Дмитра Братуша** з Рочестеру, Н. Й., проф. **Евгена Федоренка** з Випані, Н. Дж. та **Івана Дубровського** з Сілвер Спрінґ, Мд. Щире признання їм за це та глибока подяка.

■

Недавно помер трагічно в Чехословаччині визначний український науковець **Др. Орест Зілинський,** який постійно жив у Празі.

Др. Павло Маґочі, близький співробітник **УНІГУ,** лише пару тижнів перед смертю покійного відвідував Його в Празі й ми тут віддаємо йому слово: "... Ця моя візита, навіть більше, як попередні, була надзвичайно успішна бо **Др. Орест Зілинський** був повний сил та здоров'я, оптимістично наставлений та повний надій на дальшу співпрацю з нашим Інститутом. Він був сином визначного українського **лінґвіста проф. Івана Зілинського,** вихований у високій культурі та українськім патріотизмі.

Др. Орест Зілинський був першим науковцем із Східньої Европи, що його запросив Гарвардський університет до співпраці в Українських Студіях, але через політичні умовини чесько-комуністичного уряду, Йому не пощастило прибути до Гарварду, хоч така надія його ніколи неопускала. Його наукові праці будуть публіковані в серії Українських Наукових Видань в Гарвардському університеті".

Вічна Пам'ять, незабутньому українському науковцеві, Д-рові Орестові Зілинському!

■

Пані Лідія Стецик, що від 1974 року працювала секретаркою УНІГУ в Кембриджу, залишила свій пост 30 червня, як і залишила по собі милий та гарний спогад, що буде довго в пам'яті працівників **УНІГУ та ФКУ.**

Пані Лідя Стецик своєю творчою працею допомогла багато в тяжких початкових труднощах **УНІГУ ТА ФКУ** за що її належиться **наша щира вдячність.**

■

Др. Зенон Когут брав активну участь в **Конґресі ЦЕСУС-у,** що відбувся **в Філядельфії 13-14-15** серпня ц. р., де виголосив доповідь та брав участь в дискусії на актуальні теми студентського організованого життя. Др. Зенон Когут є науковим співробітником УНІГУ і професором Пенсилвенського університету.

■

Про **Українські Студії в Гарварді, Український Науковий Інститут,** наші періодичні видання, **"Рецензія" і "Мінитс",** або інші наукові праці, появляється часто багато різних вісток в американських академічних виданнях, що цікавляться такими справами.

В останнім числі (липень-серпень 1976) високопоставленого та гарно редагованого журналу **"Гарвард Маґазін",** появилася досить обширна, цікава та прихильна **Українському Гарварді** стаття, яку написала **Джін Мартін,** член редакційної колеґії **"Г. М.",** при помочі наукової **співпраці УНІГУ, Уляни Пасічник.** Стаття дає ясний перекрій та аналізу про ганебний указ царя Александра II., який сто років тому в німецькому містечку Емс, підписав цю нечувану в історії культурних народів заборону: говорити, писати і читати своєю рідною мовою. Нав'язуючи до цього, авторка цілком вірно стверджує, що нині, сто років пізніше, росіяни дальше ведуть в Україні цю саму дикунську політику, хоч це в ніякім випадку не знеохочує українців протиставитися їм, що посвідчує тут в Гарварді **створення трьох українських катедр та Українського Наукового Інституту.**

Зупинившись довше над новим виданням **Українського Наукового Інституту,** що появляється в англійській мові п. з. **Гарвард Юкранієн Стадіс",** якого редакторами є проф. О. Пріцак і проф. І. Шевченко, а до ред-колеґії входять визначні американські та іншонаціональні науковці, — пані **Мартін** добачає великі користі для українців та американців з нагоди появи цього наукового видання.

Окреме місце присвячене **українським жертводавцям ФКУ,** які зуміли, на думку пані **Мартін,** — зробити велику справу, створивши свій **Науковий Центр в Гарварді.**

■

28 липня ц. р. відвідав **УНІГУ** закордонний **Гість з Польщі, Кардинал Войтила з Кракова.**

Наукові співробітники **УНІГУ** на чолі із своїм директором **проф. Омеляном Пріцаком** та проф. **Ігором Шевченком** з пошаною привітали достойного Гостя, що з особливим зацікавленням оглянув просторі залі **Українського Наукового Інституту,** звернувши окрему увагу на велику і добре упорядковану бібліотеку Україніки.

В приватній семінарійній залі Інституту, відбулося врочисте прийняття **Кардинала Войтила,** де окрім Гостя взяли ще участь: **проф. О. Пріцак, проф. І. Шевченко, проф. В. Вайнтравб, проф. Дж. Вілімс, проф. Г. Фаерсайд, проф. М. Богачевська-Хом'як, проф. Л. Рудницький, проф. Г. Грабович і про. З. Когут.**

Під час дальшого гостинного побуту, **Кардинал Войтила** цікавився справами взаємовідносин в Америці поміж поляками, а українцями, привітно та дружньо розмовляв з студентами Літньої Української Школи в Гарварді, як і сам радо інформував про ряд цікавих проблем, що виринали в дружній дискусії.

■

Др. Гарвей Фаерсайд, професор політичних наук в **Ітика каледж,** був гостинним науковим співробітником **УНІГУ,** працюючи інтенсивно два літні місяці цього року, по лінії дослідів українських дисидентів в СССР.

Проф. Фаерсайд має вже поважний публіцистичний стаж, друкуючи свої статті та наукові розвідки в поважних американських та закордонних виданнях. Він також опублікував декілька цікавих статтей про справи пов'язані із переслідуванням українських політичних в'язнів в совєтських тюрмах та конц-лагерах, зокрема насвітлюючи терористичні методи КҐБ, русифікацію та інші нелюдства, яких допускається большевицько-московська тиранія.

В 1975 році він писав про **В. Мороза,** його геройську голодівку, відвагу і безкомпромісовість супроти Москви. Він зараз працює над книжкою на цю тему.

Проф. Фаерсайд окрім Ітика каледж, вчить також в Технологічному Інституті Ню Йорк, є редактором політичних текстів високозаавансованих видавництв Америки та Анґлії, як рівнож є співпрацівником **Фед.** Комісії для Атомової Енерґії.

■

Асоціяція Славістів Ню Енґленд Стейтс (НЕСА), що являється одною із активних та кваліфікованих цього рода інституцій, подала в своїм бюлетені повідомлення, що 15-16 квітня 1977 року **Український Науковий Інститут** враз із Російським Дослідчим Центром в Гарвардськім університеті, будуть господарями наукової конференції славістів. **Це великий успіх нашого УНІГУ,** який тим же входить в орбіту наукових заінтересувань і кожним новим своїм кроком встановляє постійно-перманентні вартості, що вже залишаються, як встановлений недискусійний факт.

Професори Гарвардського Університету вітають Кардинала Войтила в приміщеннях УНІГУ. Зліва до права: Григорій Грабович, Віктор Вайнтравб, Кардинал Войтила, Омелян Пріцак, Ігор Шевченко і Джордж Вілімс.

ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)
в Гарвардському Університеті

СТАН НА 15 ВЕРЕСНЯ 1976 РОКУ:

Фундація для трьох катедр	1,800,000.00	
Український Науковий Інститут:		
а) загальна фундація	538,595.00	
б) стипендійний фонд	100,000.00	
в) видавничий фонд	62,177.00	
		700,772.00
Разом на контах		$2,500,772.00
Потрібно ще на сплачення УНІГУ		**$1,299,228.00**

ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ ФКУ, — ЧЛ. III.
від I січня 1976.

Гординський, Роман	3,285.00
Бачинський, Д. Константин	500.00
СУК "Провидіння" — Ансонія	300.00
Данило, Люба	200.00
Фецович, Семен	200.00
Шепелявий, Тарас і Юлія	200.00
Гаєвська, Софія	100.00
Гура, Ярослав	100.00
Гірняк, Андрій	100.00
Ґоїв, Зенон і Ґльорія	100.00
Джуль, Павло і Ірина	100.00
Карпович, Володимир	100.00
Коваль, Ірена, Ольга і Ігор	100.00
Когутяк, Володимир	100.00
Колтонюк, Мирослав і Ірина	100.00
Козар, Осип	100.00
Островченко, Григорій	100.00
Притула, Тарас і Марця	100.00
Сочинський, В. Ростислав	100.00
Стефанів, Степан	100.00
Укр. Лікарське Т-во Н. Енґ.	100.00
Курило, Олекса	95.00
Петрів, Іван	90.00
Гоголь, Іван	80.25
Білецький, П.	80.00
Головчак, Евген	80.00
Кіналь, Василь	80.00
Берегуля, Семен	75.00
Сорочак, Володимир	60.00
Лаврів, Василь	55.00
Галамай, Володимир	50.00
Гірняк, Микола	50.00
Головачук, Іван	50.00
Грабець,о. Володимир	50.00
Добош, Павло і Анна	50.00
Дмитрів, Меланія	50.00
Лакуста, Іван	50.00
Ігнат, Стефанія	50.00
Мигаль, Володимир	50.00
Маріяш, Василь і Софія	50.00
Мельникович, Петро	50.00
Миколаєвич, Роман	50.00
Мулькевич, Марія	50.00
Кузик, Остап	50.00
Назаревич, Василь	50.00
Одежинська, Лідія	50.00
Падох, Ярослав	50.00
Пастух, Іван	50.00
Притула, Емануїл	50.00
Прокопишин, А. Юрій	50.00
Сідельник, Валентина	50.00
"Самопоміч", Клівелянд	50.00
Снігур, Іван	50.00
Тарадайка, Антін	50.00
Флюнт, Володимир	50.00
Сачок, Петро	40.00
Бреньо, Микола	30.00
Гімка, Петро	30.00
Михайлів, Володимир	30..00
Мельникович, Ігор	30.00
Рудий, Михайло	30.00
Губіцький, Михайло	27.00

По 25.00; Амброзяк Максим, Букачевський Ярослав, Ганас Володимир, Гарасимів Константин, Драґанчук М. Л., Ліскевич Анна, Майлс О. К., Мамчук О. Д., Мельник Люба, Новицький Осип, Кишакевич Юрій, Кравс Володимир, Кардинович І., Павлович Ефрозина, Пеленський Ярослав, Перфецький Юрій, Питяк Володимир, Совяк Микола, Стець Іван, Турчак Григорій, Фединський Юрій;

По 23.00: Стефанищин Юрій:

По 20.00; Вітенко Роман, Губіцький Михайло, Гулей Осип, Гурин Франко, Дуб Орест, Іванюк Борис, Іванчук Йосип, Йонка М., Керницький Роман, Кінах Л., Корницький Іван, Клецор Михайло, Лосогір Катерина, Наконечний М. О., Мудрий Осип, Поліщук Петро, Престаш Андрій, Пахолток Володимир, Сахаревич Петро, Стефанів Марія, Стирко Яків, Телеп Степан, Трохименко Павло, Томоруґ Я., Торський Степан, Чавс О., Цюк Олег, Цюк Ярослав, Цюпак Михайло, Чайківський Михайло, Швайківський Г., Шубяк Андрій:

По 18.00; стадник Михайло.

По 15.00; Гура Михайло, Пахолюк Ігор, "Провидіння" — Клівелянд; Хархаліс Тарас

По 14.00; Єдник Михайло

По 12.00; Костюк Іван

По 10.00; Амброзяк Ольга, Баран Мирон, Баслядинський Мирослав, Бачинський Евген, Білоус Евстахій, Біланюк Петро, Бінклі А. Б., Васів Василь, Вудкевич Іван, Гайда Ігор, Гаврилюк Ірина, Галицький Михайло, Гірняк Микола, Головацький Дмитро, Голубка Іван, Гудима Петро, Губчак Я., Ґеряк Данило, Дячишин Дмитро, Калин Валя, Кап Валентин, Конашевич Степан, Коротко Уляна, Кашак Е., Куртяк Михайло, Казимирів Степан, Кемден, Н. Дж. УККА, Кичун Василь, Ласійчук Микола, Лотоцький Петро, Логин Юрій, Мартинюк Ярослав, Михайлишин Семен, Мельник Роман, Місів Орися, Мудрак Василь, Овсійчук Мксим, Подоляк Лев, Попович Богдан, Притула Емануїл, Поліщук Степан, Піндічук Евген, Половинко Григорій, Процьків Антін, Саламаха Богдан, Самутин Ганна, Свойка Василь, Семчишин Ою, Семущак Л., Сидоряк Олександер, Струсь Дмитро, Сушко Володимир, Захарків Михайло, Ратич Олександер, Тим'юк Михайло, Траска Олександер, Трачук Василь, Жук Оонна, Хай Теодор, Хлиста Микола, Фафендик Степан, Фінковят Іван, Чорнодольська Люба, Шарий Б., Шван Марія, Шумський Теодор, Ющак Іван:

По 8.00; Пересада Володимир.

По 5.00; Беньо Василь, Горбачук Іван, Дубина Іван, Дерій Омелян, Ганас Роман, Жилавський Микола, Калавський Яків, Каглян Павло, Мельник Анна, Моравський Микола, Недвел Павло, Попович Теофіль, Павловський Василь, Ремський Михайло, Романко Анна, Різник М., Озаринський С., Савицький І., Сенів Марія., Стрижак І., Стельмах Остап, Сушко Ярослав, Татчин Василь, Турик Микола, Хархаліс Марія, Чапельський Богдан, Чорний Андрій, Чапельський Юрій, Шав'як Л., Яремко Микола Черненко Василь,

По 400; Квіт Зиновій.

По 3.00; Мацюрак Іванна.

По 2.50; Калиновська Оксана.

Повища листа Жертводавців ФКУ є третьою зчерги в цім біжучім році.

Подаючи її до загального відома, ми на цім місці **складаємо нашу щиру вдячність всім повище згаданим Паням і Панам, які в** догідний та можливий для них спосіб вплатили свої датки на розбудову Української Вільної Науки в Гарвардському університеті.

Звертаємо увагу, що вплачені суми не у всіх **випадках** відзеркалюють цілість вплат, а лише ці, що ми одержали **в 1976** році.

І знова, вибачаємось, що не подаємо при **прізвищах титулярних означень, сподіваючись, що** ніхто **за це не** почувається ображеним?!

Ми почали інтенсивну **кампанію за придбання ще 1.3 мільйона долярів,** які є потрібні для **сплачення наших зобов'язань Гарвардському університетові. До 22 січня 1977 року, ми повинні цю суму зібрати,** і як личить для людей, яким другі люди вірять, — встановити потрібну фінансову базу для праці й розвитку **Українському Науковому Інституті.**

Ми звертаємось з щирим та дружнім апелем до всіх Людей доброї волі, щоб вони пішли нам, а тим же й собі, — на зустріч та склали свої, в залежності від їхніх спроможностей, — **пожертви на цю благородну і конечну нам, ціль.**

Як відомо, всі фінасові вплати на ФКУ є нами оголошувані на сторінках наших видань, а вкінці появиться пропам'ятна книга, де будуть видруковані всі прізвища й пожертви, які спричинилися для побудови цього непересічного проєкту. **Всі пожертви є вільні від податків,** так, що залишається лише трохи доброї волі і зрозуміння, а тоді громадської солідарности, і ми осягнемо нашу ціль.

Тому кличемо Вас, надіємось на Вас і ждемо Вас!!! Ми хочемо бути певні, що Ви не залишитесь збоку, позаду, чи прямо сховані обставинами, або людьми, які злими підшептами заслоняють правду, пропагуючи традиційне наше розбраття.

Потелефонуйте до наших представників ФКУ вже нині! Не тратьте ні одної хвилини, бо час вже більше не працює в нашу користь. Ми спізнювались вже довго і майже у всім. Зараз ми цього більше не хочемо, і не можемо!

ТОМУ МИ ЖДЕМО НА ВАС!!!

НАУКОВИЙ СИМПОЗІЮМ

В грудні цього року, в Українськім Науковім Інституті відбудеться науковий симпозіюм для розгляду та студії Українського Поселення в Америці.

Цей симпозіюм, організатором якого є УНІГУ, при співпраці Українського Комітету в Бостоні для святкування 200-ліття Америки і 100-ліття Українського Поселення, буде носити дещо відмінний характер, як це було в багатьох інших містах Америки. Розгляд всіх позитивних та неґативних аспектів, що лягли в основу українського еміґраційного процесу і були формуючим чинником устабілізування та розвитку в нових обставинах многогранного життя українця в Америці, — будуть основою доповідей, дискусій та заключень.

Цей науковий симпозіюм розпічнеться 2 грудня ц. р. в залях УНІГУ, доповідею д-ра Павла Маґочого на тему "Історичні Проблеми Української Еміґрації до Америки", а тоді ціла серія інших, що будуть безперервно цілих чотири дні. Поміж доповідачами є молоді українські науковці, що студіюють та науково працюють в повище згаданих ділянках, або високопоставлені Особистості, які мають значне відношення до соціяльних, релігійних, культурних, чи інших ділянок організованого життя українців в Америці.

Серед великої листи доповідачів зустрічаємо такі визначні Особи: др. Мирон Куропась, Вашінґтон, Д. С.; др. Оскар Гандлін і др. Карл Форцгаймер, Гарвард університет; проф. Богдан Процько, Вілянова університет; проф. Любомир Винар, Кент університет; проф. Всеволод Ісаїв, Торонто університет; проф. Василь Маркусь; Ляйоля університет; проф. Мирослав Лабунька, Ля Саль каледж; проф. Богдан Струмінський, Гарвард університет; проф. Омелян Пріцак, Гарвард університет; проф. Григорій Грабович, Гарвард університет; проф. Леонід Рудницький, Ля Саль каледж. А тоді ще ряд фахівців з літератури, як ред. Михайло Бажанський; бібльографії, мґр. Едвард Касінець; др. Андрій Турчин та інші, що будуть згодом подані до загального відома.

Всіх, що в будь-якій мірі є заінтересовані повищими справами, просимо зголошуватися до УНІГУ, — П. Едвард Касінець

1581-83 Mass. Ave.
Cambridge, Mass. 02138 Tel. (617) — 495-5224

"THE ORIGINS OF RUS"
by Omelian Pritsak

Inaugural Lecture Delivered at Harvard University Oct. 1975. Cambridge; HURI 1976. 20 p. — $2.50.

ORDER BY:
Ukr. Studies Fund, Inc.
Harvard University
1581-1583 Massachusetts Ave:
Cambridge, Mass. 02138

Заходом Українського Наукового Інституту, появилася в англійській мові збірка есеїв, — "Собор у Риштованні", українського політичного в'язня Евгена Сверстюка, що карається в большевицько-московськім концентраційнім таборі.

Англійський переклад зробив проф. Юрій Луцький з Торонтського Університету, а видало цю непересічну книжку Українське Академічне Видавництво в Колорадо. Замовляти в ФКУ.

У ВІДПОВІДЬ
НА СИСТЕМАТИЧНЕ Й ЖОРСТОКЕ ЛІКВІДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ
В ПОНЕВОЛЕНІЙ УКРАЇНІ —

СТВОРІМ НАЛЕЖНО ВИВІНУВАНИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ!

Наша ціль	2,000.00
Зібрано	700,000.00
Ще потрібно	1,300,000.00

Реченець: 22 січня 1977 року

Грошеві пожертви просимо слати на адресу:

HARVARD UNIVERSITY
UKRAINIAN STUDIES FUND
1581-83 Massachusetts Avenue
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS 02138

РЕДАКЦІЯ "УКРАЇНСЬКОГО ГАРВАРДУ"
Відповідальний редактор: Роман Шраменко
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕҐІЯ:

Галина Дуда, Едвард Касінець, Уляна Пасічник, Петро Палюх, Камілія Смородська, Люба Мазяр, мист. кер.

АДВ. ПЕТРО САВАРИН, ІНІЦІЯТОР КАНАДСЬКОГО ІНСТИТУТУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ, З'ЯСОВУЄ ІСТОРІЮ ЦЬОГО ІНСТИТУТУ

Едмонтон, Альберта. — „Свобода" з 13-го серпня ц.р. подала обширне повідомлення про створення при Альбертському університеті Канадського Інституту Українських Студій, добачуючи в ньому початок нової доби не тільки для світлого розвитку цих студій в Канаді, але й для розвитку українства взагалі, зокрема в теперішніх обставинах нищівного походу проти українства в поневоленій Україні. Для ширшого з'ясування історії створення цього Інституту та розвитку двомовних англо-українських шкіл покищо в Едмонтоні, ред. М. Хом'як, на прохання „Свободи", звернувся до ініціятора Інституту, відомого українського національно-суспільного і політичного діяча в Едмонтоні і в Канаді, адв. Петра Саварина, та відбув з ним довше інтерв'ю, яке і друкуємо.

Адв. Нестор Саварин

ІНТЕРВ'Ю З АДВ. П. САВАРИНОМ

ПИТАННЯ: — У „Свободі" з 13-го серпня ц. р. (ч. 145) появилось широке звідомлення про створення Канадського Інституту Українських Студій. Скажіть, будь ласка, як довго тягнулась ця справа?

ВІДПОВІДЬ: — Понад п'ть років. Згідно з моїми записками, я вперше запропонував Інститут, насправді тоді ще „Осередок (Центр) Українських Студій", на зборах Комітету Багатокультурности 1-го квітня 1971 року.

П.: — Чия ж це насправді була ідея (думка), Ваша?

В.: — Моя і не моя. Думка заснувати „Центр Українських Студій" при університеті Альберти була моя, але саму ідею я запозичив із IУ тому звіту Комісії Багатокультурности, що появився друком 23-го жовтня 1969 року. Наш Комітет Багатокультурности на початку довго думав, як поліпшати український відділ у славістичному департаменті, зокрема при відділі Східньо-европейських і Совєтських студій, але все щось недоставало. Отож, на мою пропозицію, у меморіялі до провінційного уряду Альберти ми висунули домагання окремого „Центру У. С.". Понад два роки пізніше ідею Комітету Багатокультурности при Клюбі Українських Професіоналістів і Промисловців в Едмонтоні перебрала за свою Федерація Клюбів Українських Професіоналістів і Промисловців, і „Центр У. С." мав бути створений в Торонті (рішення з 10-го січня 1974 р.). Але коли виявилось, що існує можливість дістати фонди від уряду Альберти, — тоді управа ФКУПіП рішила творити Інститут таки в Едмонтоні.

П.: — Хто ж властиво найбільше напрацювався над створенням Інституту? Чи можете назвати бодай декілька осіб?

В.: — Очевидно, можу! Багато нас працювало над створенням Інституту, але таки найбільше напрацювалися три особи: проф. д-р Манолій Лупул, д-р Альберт Гоголь, міністер вищої освіти Альберти, і я.

П.: — Які були ваші завдання?

В.: — Наші завдання часто перехрещувались і ми багато робили спільно, але в загальному, завдання проф. д-ра М. Лупула були такі: а) заанґажувати до справи ФКУПіП; б) зформувати Інститут так, щоби він був сприємливим для уряду й університету, і в) заанґажувати до справи українських науковців Канади. Завдання міністра д-ра Альберта Гоголя було довести започатковане діло його попередником, міністром Джімом Фостером, до успішного кінця, тобто: перевести почерез Комітет Соціяльного Плянування, Кабінет і Бюджетовий Комітет кабінету. Зате мої завдання були: а) дістати підтримку, згоду і гроші від уряду, б) виєднати згоду Ради Правителів університету і б) заінкорпорувати Фундацію Канадського Інституту Українських Студій.

П.: — А що ж це був за Комітет Багатокультурности, хто до нього входив і що він зробив у 1971 році?

В.: — Комітет Багатокультурности покликав до життя Клюб Українських Професіоналістів і Промисловців в Едмонтоні, опісля його прибрав відділ Комітету Українців Канади. У склад Комітету Багатокультурности входили: П. Саварин (голова), Лаврентій Дікур (секретар), Василь Косташ, Ростислав Дзеник і Григорій Барабаш — члени. Завданням Комітету було скласти меморіял (його текст зредагував проф. д-р М. Лупул) до уряду Альберти у справі українців, нової канадської конституції, законів Альберти і політики уряду Альберти; крім того вдатись до президента університету в справі „Центру У. С.", тобто Інституту, й заанґажувати проф. д-ра Івана Лисяка-Рудницького на викладача історії України і Сходу Европи в університеті Альберти. І все це Комітет виконав.

П.: — І які ж були досягнення?

В.: — Деякі були. І так провінційний уряд Альберти змінив шкільний закон (акт) і дозволив на навчання української мови в державних школах: публічних і сепаратних уже від першої кляси. Також університет прийняв проф. д-ра І. Л. Рудницького на викладача історії України, але зовсім відмовився від Інституту У. С. Що ще гірше, сам уряд прем'єра Г. Строма провалився під час виборів, і Комітетові довелось до року складати новий меморіял уже до нового, консервативного уряду прем'єра Пітера Лоґіда. На щастя, зв'язки з новим урядом були далеко кращі, ніж зі старим, зокрема мої.

П.: — Цікаво, що ж далі?

В.: — Отже, ми написали листа до міністра освіти Джіма Фостера (2-го листопада 1971 р.), заповідаючи, що скоро зголосимось до нього в справі Центру У. С.; склали новий меморіял і вручили його новому урядові (16-го травня 1972 р.), домагаючись визнання „багатокультурности в дійсності", створення Інституту і т. п. Коли ж з весною 1973 р. управа ФКУПіП опинилась в Едмонтоні, стали її анґажувати за Інститутом, а вкінці й українських науковців Канади.

П.: — Уточніть, будь ласка, коли Вам удалось заанґажувати у справи Інституту Федерацію КУПіП, а коли українських професорів? І що ви робили далі?

В.: — Управа Федерації погодилась прийняти Інститут, як свій „проєкт" уже 4-го вересня 1973 р. (офіційно, 10-го січня 1974 р. після нарад у Вінніпеґу 10-го жовтня 1973 р.), а українські професори заявили свою підтримку на своїй конференції 6-7-го квітня 1974 р. у Вінніпеґу, що відбулась заходами централі КУК. Але ще перед тією конференцією відбулась 21-го березня 1974 р. надзвичайно важлива зустріч представників Федерації з членами уряду, в якій взяли участь: міністер освіти Джім Фостер з своїм асистентом П. Дженером, міністер праці д-р Альберт Гоголь, посли: Василь Дячук і Юліян Козяк, проф. д-р М. Лупул, Лаврентій Дікур і я. Цю зустріч заініціював я з пос. Василем Дячуком і Лаврентієм Дікуром, близьким приятелем міністра Дж. Фостера. Негайно після повороту проф. Лупула з конференції професорів у Вінніпеґу, далі важливих нарад управи Федерації, Комітету Багатокультурности й українських послів, що відбулись 31-го березня 1974 р., пішла до міністра освіти Дж. Фостера 11-го квітня формальна пропозиція у справі Інституту, що її оформив проф. д-р М. Лупул.

П.: — І що ж, тоді пішло вже все гладко з Інститутом?

В.: — О, ні! Не дуже гладко. Міністер Дж. Фостер узалежнив створення Інституту від співпраці трьох західньо-канадських провінцій: Британської Колюмбії, Саскачевану і Манітоби, став домовлятися з їхніми міністрами, а вони не виявляли завеликого зацікавлення. Отже справа затягнулась. Не краще пішла теж справа з університетом. Лист уряду до президента університету відійшов щойно 15-го жовтня 1974 р., на який відповів президент Г. Ґанінг 24-го жовтня 1974 р., повідомляючи його, що передав справу під розгляд Комітетові Академічного Розвитку. І цей Комітет сходився на 10 засідань від жовтня 1974 року до червня 1975 р., і все, що він вирішив — це „обережне прийняття" („кошес аксептенс"), і то тільки тоді, коли уряд даватиме гроші на Інститут. На щастя, доля була ласкава. Як колись на місце одного прихильного уряду прийшов другий, ще приязніший, так і тепер, — на місце прихильного міністра освіти Дж. Фостера прийшов по виборах весною 1975 р. ще приязніший, член нашого КУПіП, д-р Альберт Гоголь.

П.: — І що ж сталось, коли справу перебрав міністер д-р А. Гоголь?

В.: — Проф. д-р М. Лупул і я склали першу візиту міністрові Гоголеві 24-го квітня 1975 р., і він приобіцяв вести справу далі, зокрема, коли я показав йому листа президента університету д-ра Г. Ґанінґа з 7-го березня 1975 року до мене, в якому він обіцює співпрацю. Наші контакти з міністром Гоголем продовжувались до осени. Наші критичні наради 30-го вересня 1975 р. (д-р Гоголь з своєю асистстенткою, проф. М. Лупул і я) завершились рішенням Комітету Соціяльного Плянування 1-го жовтня 1975 р. і цілого кабінету 21-го жовтня 1975 р. „затвердити в принципі" наш Інститут, про що міністер вищої освіти д-р А. Гоголь повідомив офіційно університет (лист з 1-го жовтня 1975 р.) і мене (лист з 4-го листопада). Словом мін. д-р А. Гоголь підготовив справу прегарно.

П.: — Як це так, що президент університету д-р Г. Ґанінг приобіцяв співпрацю, а колишній президент, д-р Макс Ваймен, не хотів?

В.: — Дуже просто. Ще 11-го квітня 1972 р. уряд призначив мене членом Ради Правителів університету у відповідь на листа управи КУПіП в Едмонтоні. Отож, коли мені вкінці прийшлось говорити з наслідником президента д-ра Макса Ваймена д-ром Г. Ґанінґом, то він уже розмовляв зі мною, як з членом Ради Правителів. Крім того д-р Ґанінґ знав про моє місце в консервативній партії і, хоч така справа як Інститут зовсім неполітична, то люди завжди числяться зі становищем людини, яке вона займає!

— Правда ваша!

П.: — Яке ж тоді ваше становище в консервативній партії?

В.: — Я є довголітнім членом (понад 20 років) і організатором консервативної партії; від 1974 до 1976 р. був заступником президента, а від половини квітня 1976 р. — президентом консервативної партії на Альберту.

— Ґратулюю вам і бажаю найкращих успіхів у вашій дальшій політичній праці для добра української спільноти зокрема.

П.: — Отже щойно тоді університет зрушив справу Інституту з місця?

В.: — Зрушив. Очевидно, довелось нам скласти докладніший „проєкт", що його ми узгіднили остаточно на зборах 10-го січня 1976 р., в яких приймали участь професори: д-р М. Лупул, І. Л. Рудницький, Юрій Луцький (з Торонта) і я. Тоді університет створив „окремий" комітет під проводом проф. д-ра Манолія Лупула, що передав у свою чергу проєкт Комітетові Академічного Розвитку. Цей Комітет розглядав справу на двох засіданнях: 22-го і 29-го квітня, і щойно 29-го квітня 1976 р. його затвердив і передав з „передумовами" Загальній Раді Факультетів. Управа Загальної Ради Факультетів затвердила в свою чергу проєкт 10-го травня 1976 р. і передала на апробату Загальній Раді Факультетів, що теж сталося 31-го травня 1976 р. Між приявними на зборах Загальної Ради Факультетів були і ми з проф. М. Лупулом, але ніяких питань до нас не було. Пропозицію затвердити Інститут Радою Правителів уже довелось поставити мені, що я з приємністю виконав; мене підтримали негайно: сам президент д-р Г. Ґанінґ, канцлер Рон Далбі і член Ради п-і Дж. Фостер. Це сталось пропам'ятного 18-го червня 1976 р., о год. 12:30 опівдні.

П.: — Коли справу розглядав уряд і університет, як тоді діяла управа Федерації КУПіП?

В.: — Управа Федерації перейшла від травня 1975 року до Вінніпеґу; колишня ж управа залишилась т. зв. „діючим постійним комітетом у справі освіти" і продовжувала далі справу Інституту.

П.: — Що конкретного зробила?

В.: — Між тим ми заінкорпорували Фундацію Канадського Інституту Українських Студій: 20-го травня 1975 р. Фундація отримала офіційне харитативне число, 0450221-21-25, і пожертви на Інститут є звільнені від доходового податку.

П.: — Хто ж заінкорпорував цю Фундацію, тобто подав заяву, склав статут і т. п.?

В.: — Я!

П.: — Чи ще щось зробили в справі Інституту?

В.: — Так! Організували співробітників, включно з групою проф. д-ра В. Кубійовича в Сарселі, який і відвідав нас з д-ром Атанасом Фіґолем 25-го листопада 1975 р. в Едмонтоні в справі видання англомовної гаслової Енциклопедії Українознавства—2, що її Інститут хоче допомогти видати групі Сарсель. Раніше, бо 18-го травня 1975 р., д-р Атанас Фіґоль був теж приявним на зборах ФКУПіП у Вінніпеґу, де заслухав звіту проф. д-ра М. Лупула про Інститут.

П.: — Кажете англомовну ЕУ-2! А що буде з Українською ЕУ-2?

В.: — Українську ЕУ-2 доведеться українській спільноті у вільному світі докінчити самій за власні гроші. Інститут, точніше Фундація Інституту, зацікавлена в англомовній ЕУ-2. До того й невідомо, як воно буде, бо Інститут ще не має умови з групою Сарсель, а Дирекція Фундації ще не призадумувалась над збіркою. Ба, щобільше, щойно восени відбудуться перші збори в цій справі. Зрештою, збірка 350-500 тисяч долярів серед членів Федерації КУПіП, — а такі будуть кошти видання англомовної ЕУ-2, — це не жарти. Але сподіваємось, що згадану суму зберемо, тим більше, що на редаґування англомовної ЕУ-2 дасть гроші Інститут. За місяць-два мають відвідати Канаду проф. д-р В. Кубійович і д-р Атанас Фіґоль, щоб обговорити і домовитись про англомовну ЕУ-2, отож тоді буде видніше.

П.: — Чому основано Інститут при державному університеті і на державні фонди?

В.: — Ініціятори Інституту стоять на становищі, що культура, як і воля, є неподільна, і нам, канадським громадянам, які платять податки, як і інші, — фонди належаться. Ми досить довго фінансували рідну культуру самі, додатково, і це в деякій мірі впливало „на почуття меншевартости". Вкінці діждались уряду, що визнав за нами право на державну допомогу. До того свідомість, що Інститут буде загальною університетською установою, офіційно визнаною, теж зміцнить почуття власної гідности і, дай то, Боже, допоможе в ренесансі українства в Канаді.

П.: — Чи ви вже говорили раніше про ренесанс, відродження українства в Канаді?

В.: — Так! Я говорив про це на другому Світовому Конґресі Вільних Українців у Торонті. Я глибоко переконаний, що в Канаді українці мають найкращу нагоду не тільки зберегтись, але й розвиватись. Я мрію про заповідник української культури в Канаді, зокрема в обличчі безоглядної русифікації на землях України, англо-американізації в Північній Америці і денаціоналізації в інших країнах світу чи поза межами України, в СССР. Самозрозуміло, це залежатиме і від обставин, але найбільше ж від нас самих!

П.: — Що маєте на думці?

В.: — Я завжди думав, що збереження і все інше залежить у першу чергу від нас самих. Якщо захочемо зберегтись — то збережемось, якщо ні — то ні! Ми самі собі є найбільшими ворогами: роздори, сварки, непорозуміння, партійництво, відсутність тісної співпраці, замала ідейність і жертвенність, — це все наше, не чуже.

П.: А як буде працювати Інститут? Чи буде співпраця?

В.: — Думаю і хочу вірити, що буде співпраця. Півсотні канадських професорів-українців уже заявили свою співпрацю, а запорукою є провід Інституту: Лупул, Рудницький, Луцький, Боцюрків, Біда, Потічний, Баран та інші — це вироблені, досвідчені науковці, патріоти і, хіба, будуть співпрацювати. Зокрема, коли вони наладнають співпрацю з групою проф. д-ра В. Кубійовича в Сарселі, яка має за собою великий досвід і великий моральний капітал служби українській науці й культурі, або, як ми інколи кажемо, — українській правді.

П.: — А що думаєте про співпрацю Інституту з Гарвардським Осередком?

В.: — Сподіваюсь, що вона буде найкращою. Д-р Омелян Пріцак — це теж учений світової слави, і він та його співробітники хіба не будуть дивитися очима „льокальних патріотів", зокрема в обличчі смертельної загрози з боку росіян. А хіба ж це не диво, не Божий палець, що саме в 1976 році, в соті роковини ганебного Емського „указу" постає Інститут у далекій Канаді, ціллю якого є збереження українства в світі, не менше і не більше.

П.: — Кажете „в світі"?

В.: — Так, у світі, бо Інститут не буде обмежений до Канади, зовсім ні, а працюватиме якнайширше. Його ж бо завдання — збереження української мови і культури взагалі, де б вони не були, хоча не виключене, що зверне окрему увагу на Канаду зі зрозумілих причин, бо тут ми маємо найкращі шанси зберегтись.

П.: — Чи Інститут має які пляни у зв'язку з двомовним шкільництвом?

В.: — Так! Дуже багато. Інститут постарається не тільки закріпити українсько-англійське, чи як ми кажемо, двомовне шкільництво в Альберті, але поширити його по цілій Канаді, зокрема в Саскачевані і Манітобі. До речі, в Саскачевані є вже навіть закон, що дозволяє двомовне шкільництво, і знову, завдяки українцям — діячам у політичному житті (Романів).

П.: — А як виглядає справа в Онтеріо?

В.: — Наскільки мені відомо, то заходи українців у Торонті дістати дещо з провінційних фондів продовжуються, і, дай Боже, щоб увінчались успіхом. І чому ж би ні?! Чи ж вони не громадяни і не канадці? Клопіт мабуть у тому, що вони не мають відповідних політичних зв'язків і впливів, які, — дарма себе обдурювати, — приходять лишень наполегливою працею. Даром нікому нічого не дадуть. Іти і простягати руки, мовляв, „нам належиться", — не поможе, якщо не покажемо за цим усім — праці.

П.: — А що думаєте про студентів, чи радше вчених-дослідників?

В.: — За це і боюсь найбільше. Чи знайдеться досить на високому рівні творчих працівників, що зголосяться до праці, точніше — дослідів поодиноких ділянок українознавства в світі; учених типу проф. д-ра Володимира Кубійовича, проф. д-ра Дмитра Чижевського, проф. д-ра Юрія Шевельова, проф. д-ра Омеляна Пріцака? Дай Боже, щоб так було. В протилежному випадку ми можемо втратити довір'я уряду і, що найгірше, віру в самих себе, без якої годі сподіватись будь-якого відродження. Найтяжча доля, — казав колись І. Франко, — це бути „тяглом у поїздах бистроїздних". Але пробувати таки треба.

П.: — Що ж задумуєте робити тепер, коли Інститут став вже дійсністю?

В.: — Правда — цікаве питання. Я справді міг би тепер сказати: „Нині відпускається раба Твоєго", і відійти, але, як знаєте, ще є Фундація, а я погодився стати членом її дирекції. Прийдеться скоро збирати гроші і знову буде що робити. Радо попробую пояснити членству Федерації КУПіП, що багатство — це найбільша з життєвих ілюзій. Замість жертвувати і будувати та творити великі речі, великі вартості, люди думають, що житимуть вічно, і гарбають, збивають маєтки і світа Божого не бачать. А тим часом відходять несподівано з цього світу так, як народились — голі! Ні зломаного цента не заберуть зі собою! Може деякі зрозуміють і дадуть на Фундацію, а вона в свою чергу допоможе Інститутові в його праці; може деякі запишуть свою спадщину; стануть меценатами тощо. І може якраз згодом двигнемося на вищий щабель, і якщо не ми, то наші нащадки дочекаються волі. В Бога все можливе, а Господь допомагає тим, що самі собі допомагають. Врешті я далі заанґажований в двомовному шкільництві, яке покищо важніше за Інститут; та й взагалі — на здорові, охочі руки праця завжди знайдеться; щоб тільки Бог дав здоров'я!

П.: — Яка була у вас „найкритичніша" чи найважливіша хвилина за всі роки ваших заходів про Інститут?

В.: — Тоді, коли я отримав особисту підтримку прем'єра.

П.: — Це дійсно дуже цікава історія! Чи думаєте колись про все це ширше написати?

В.: — Так! Думаю! І то з приємністю. Як Бог дасть, рішимо видати третій том Західньо-канадського збірника НТШ, попробую написати (розказати) історію постання Інституту так, як тільки я і ще Манолій Лупул її знає.

— Прийміть мою сердечну подяку і, сподіваюсь теж, подяку широких кругів читачів „Свободи" в цілому вільному світі за Ваші вичерпні й обширні відповіді про наполегливі заходи створити, покликати до життя Канадський Інститут Українських Студій в Едмонтоні.

М. Хом'як

Св. п. Михайла Гуцуляка

Після довгої недуги 28-го серпня ц. р. на 82-му році життя помер у Ванкувері, Британська Колюмбія—Канада, д-р Михайло Гуцуляк, визначний дослідник і вчений.

Нам довелося переписуватись з ним у різних питаннях історії Аляски та пов'язаних з життям о. А. Гончаренка і його активністю на Заході Америки. Початок цього зв'язку був, коли він прислав нам свою книжку, — „Українець — співтворець кордонів Канади й Аляски" (історично-географічний нарис). Вона була присвячена діяльності царського дипломата Петра Івановича Полетики.

Дипломатична акція цього видатного політика, українського відомого роду Полетиків, привела до заключення двох білятеральних договорів — одного в 1824 р. між Росією та ЗСА та другого в 1825 р. між Росією та Великобританією. Ці договори розрішували справу кордонів території, яка тепер відома як Британська Колюмбія.

Як зазначує в своїй передмові до книжки Яр Рудницький — ця праця спонукуватиме до дальших лослідів про „характер і ідейно-політичну сильветку Полетики, що носить на собі всі познаки модерного макіявеллізму". Та знову нижче підкреслює, що для земляків у Канаді й Америці важливі факти про „український вклад у розбудову Канади сягає дальше в глиб минулого, як 1891 року".

Безперечно, що можуть бути різні оцінки діяльности дипломата П. Полетики, як про це висловив думку інший дослідник діяльности роду Полетиків тут в Ню Йорку.

Цікаво, що автор на стор. 6-ій присвячує свою працю — „В сторіччя Канади Петрові Полетиці, співбудівничому кордонів Канади, та в сторіччя прилучення Аляски до ЗСА — о. Агапієві Гончаренкові, опікунові українців". Доводиться жалкувати, що інші пляни не вдалося Покійному здійснити.

Наведемо тут кілька нотаток про його життя. Народився Михайло Гуцуляк в Новоселиці на кордонах Буковини та Румунії 15-го липня 1894 року. Після закінчення середньої освіти слухав лекції юриспруденції у Львівському університеті та отримав докторський диплом у Відні в 1926 р.

Займався учительською діяльністю в Рівному на Волині, приймав участь в українських збройних змаганнях в УГА, до якої перейшов з австрійської армії. Був активний в оголошенні Західньої Української Національної Республіки 1-го листопада 1918 р.,подіям якого присвятив свою працю „Перший Листопад". Був автором чисельних статтів та розвідок, що друкувалися в українській пресі.

Був активним членом НТШ у Ванкувері та УВАН в Канаді. Остання його праця — „Коли Росія була в Америці", Ванкувер, 1971 р. Належать також йому дві надруковані праці: "Der Dnipro und Sein Stromgebiet", Viena, 1920's і "Bazalty w Janowiej Dolinie" (Wolyn), 1930's.

Цікавився дослідженням українського життя в Британській Колюмбії, але не маємо більших відомостей про ці досліди важливих для історії українських поселень в Західній Канаді.

Михайло Гуцуляк приїхав до Канади з початку 1950 р. з Німеччини та відразу включився в українське життя і був організатором та членом управи асоціяції українських вчителів Канади.

І. Світ

ІСТОРИЧНА ЗУСТРІЧ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Голову нашої Церкви привітав о. д-р Шамбелян Василь Макух, ректор Семінарії, а по нім коротке привітання склав д-р Юрій Старосольський, професор Українського Католицького Університету й Начальний Пластун ...

Гарну китицю квітів передала Його Блаженству панна Ірина Ясінська, внучка о. Степана Кіржецького, який також прибув з громадою.

В будинку Семінарії о. ректор представив 10 студентів-богословців, питомців Семінарії. Помолившись у семінарській каплиці, Його Блаженство перейшов до кімнат, в яких уже перебував під час свого першого побуту у Вашінґтоні. Блаженніший Отець перевів довший час на розмові із своїм почотом та з оо. настоятелями Семінарії, о. ректором і духовником Семінарії впр. о. Марком Дирдою, ЧСВВ.

В суботу, 18-го вересня, Його Блаженство, в асисті Владик: Преосв. Василя Лостена й Преосв. Івана Прашка, відслужили в семінарській каплиці Патріяршу Божественну Літургію, до якої дияконував Богдан Коцур з Чікаґа, який кінчить богословські науки, а співали питомці Семінарії.

На Богослужбу прийшли також деякі з парафіян, а між ними й найстарший віком сотник Петрик.

Спільне снідання, в якому також взяли участь о. Ст. Кіржецький і д-р Ю. Старосольський, приготовили СС. Служебниці, що працюють у Семінарії: Преп. СС. Томія й Димитрія.

Побут у Семінарії

По авдієнції (в Білому Домі) відбувся в Семінарії св. Йосафата святочний обід, в часі якого о. Ректор Макух привітав Найдостойнішого Гостя, бажаючи, щоб Його Блаженство дочекався сповнення пророчих слів Слуги Божого Андрея й Єпископа Григорія Хомишина про світле відродження Української Церкви в Україні й на цілому Сході. По привіті питомців, речником яких був диякон Богдан Коцур, довге зворушливе батьківське слово виголосив Блаженніший Кир Йосиф, наголошуючи, щоб питомці здавали собі справу, хто вони є, як важливими вони є, в як важливому науковому осередку, тобто Семінарії св. Йосафата, вони живуть, які великі надії на них кладе наша св. Церква, тут в Америці, а також в Україні, де великою потіхою й надією є, що не все є втрачене, що ген — далеко за океанами, у Вільному Світі, головно в Америці й Канаді, ми маємо своїх єпископів, священиків, семінарії, питомців-студентів, сестер, вірних. Згадав Голова нашої Церкви, як він терпів за нашу Церкву, як прийшло до його звільнення ...

Відвідини УКУніверситету

По Панахиді (над могилою покійного президента Джона Ф. Кеннеді) Його Блаженство із своїм почотом подався до будинку св. Софії, де міститься філія Українського Католицького Університету.

У тій же філії університету, у неділю, 19 вересня відправлено Патріяршу Божественну Літургію, яку відслужив Блаженніший Отець в асисті Владик, двох священиків, о. Степана Кіржецького й Евстахія Веселовського з Балтімору, та діякона Б. Коцура. Услуговували питомці Семінарії св. Йосафата. Від численно зібраних вірних привітав Його Блаженство д-р Барановський, мальтійський лицар, який прибув до каплиці в товаристві інших 10 таких же лицарів. Хлібом і сіллю вітав найстарший віком нарафіянин п. Петрик.

Його Блаженство виголосив в часі Літургії проповідь, бажаючи українцям у Вашінґтоні дочекатись власного українського університету.

По Божественній Літургії відбувся в залях філії святочний обід для гостей, Екзекутиви й деяких громадян. Під кінець обіду подяку зложив Кир Іван Прашко, а потім промовляв Владика Василь Лостен, опісля д-р Ю. Старосольський та вкінці сам Блаженніший. По промовах слідували многоліттвія, якими проводив д-р Євген Гіль.

Дещо пізніше Його Блаженство відбув з професорами й Управою філії університету св. Софії довшу нараду.

В понеділок, по відправі Божественних Літургій у каплиці св. Софії (Його Блаженство) й у каплиці Семінарії св. Йосафата (Кир Василь й Кир Іван) Його Блаженство від'їхав до Філядельфії.

Гарвардський вечір

Вест Орандж. Н. Дж. — Тут в ексклюсивно-репрезентативнім льокалю „Ди Манор", знанім в цілій Америці із своєї елеганції, добірних вин та доброї европейської кухні, в п'ятницю увечері 24-го вересня ц. р. відбудеться Гарвардський вечір получений з великим бенкетом і балем.

Стодоляровий вступ від особи зумовлений придбанням потрібного фінансового фонду для дальшої розбудови Українського Наукового Центру в Гарвардськім університеті. Як відомо, по встановленні там трьох катедр українознавства: мова, література та історія, тепер ідуть інтенсивні заходи для встановлення там Українського Наукового Інституту, який вже діє, але в обмеженій формі, бо нам потрібно ще вкласти один мільйон і триста тисяч долярів, щоб стати на вершку наміченої мети.

Солідарне зрозуміння цієї преважливої справи дає обіцюючу запоруку, що ми виконаємо наше зобов'язання перед властями Гарварду до домовленого реченця 22-го січня 1977 року, бо українські свідомі громадяни розуміють, що нам годі довше жити в світі на другорядних, або гірших, позиціях. Ми хочемо, щоб про Україну знав світ і знав правду, яку ми йому скажемо, а не щоб очікували ми все на ласку. Гарвард є тим, що нам конечно потрібно, а якщо ще й нині дальше цього всі не бачуть, чи не хочуть бачити, тоді вони вже ніколи не зуміють доглянути існуючої дійсности, а на жаль все блукатимуть на периферіях еміграційних буднів.

Тому українці Ню Йорку та Ню Джерзі бажають причинитися і своїм вкладом, розуміючи, що заплативши вступ сто долярів на бенкет, вони не платять за забаву чи прийняття, а спільно вони з іншими будують свою солідну та величаву будівлю — Український Науковий Центр, що не буде лише носити таке гучне гасло, а буде працювати на найвищім поземі академічного світу, щоб відчинити двері Україні, які нам насильно замкнула Москва своїм Емським указом сто років тому.

В програму цієї імпозантної імпрези, що її спонзором є ФКУ Ню Йорк-Ню Джерзі, входять короткі інформативні доповіді молодих ґрадуантів Гарварду, — д-р Галина Дуда і д-р Андріян Сливоцький, бенкет, гостинний виступ чоловічого квартету „Каравана", баль, на якім гратиме знана оркестра „Темпо".

Цей Гарвардський Вечір, започатковує привітальним словом голова Організаційного комітету, д-р Борис Филипчак, а провадитеме бенкетом д-р Богдан Шебунчак. За баль відповідають: молоде подружжя Оксана і Модест Соболта, д-р Ярослав Ставничий, Оля Кириченко-Шуган та Юрій Занко.

До Окружного комітету, окрім повище згаданих, ще входять пані й панове: Зенон Баб'юк, Ярослав Буковський, Іван Вайдлер, Ольга Гнатейко, Віра Дейчаківська, Богдан Домарацький, Михайло Іванців, Михайло Корчинський, Люба Мазяр, Ольга Мочула, Нестор Олесницький, Петро Палюх, Андрій Пащук, Камілія Смородська, Мирослав Смородський, Оля Ставнича, д-р Богдан Цимбалістий, Роман Шраменко і Степан Шренко.

Організаційний комітет сподівається, що запрошені громадяни відгукнуться на цей величавий і конечно потрібний для нашої спільної справи — Гарвардський вечір. Ми ждемо на Вас!!!

Камілія Смородська

ЗА КОНСОЛІДАЦІЮ — ЯКУ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дент УНР пише про консолідацію лише „на базі ДЦ УН-Республіки". А далі пише: „гетьманці не хочуть нічого чути про консолідацію на базі, власне, ДЦентру УН-Республіки". А „три політичні групи (ОУНз, УРДП, УНДО), з якими вже сливе рік ідуть розмови про їх поворот чи приступлення до УНРади... провадять і далі гостру полеміку по відношенні до ДЦентру", а т.зв. „Конґрес Української Політичної Думки" „може видаватися (йому) стороннім своєрідного нового центру" („страхи на ляхи").

І в такій ось ситуації президент УНРади вважає, що УНРада — це єдина база консолідації, а доки „справа консолідації (очевидно, лише на базі УНР) не визріє", ставить „на порядок денний координацію..." і хоче виступити „з відповідною ініціятивою".

А така ініціятива є давно від ОУНр і давно стоїть на засіданнях Консультативної Комісії ОУНр і УНР (і координація і консолідація).

Президент УНР М. Лівицький вважає, що з бандерівцями „немає навіть про що говорити і домовлятися", бо вони не внесли... аплікації про поворот до УНРади. А чейже всі бачать, що йдеться про такий державний центр, в якому могли би вміститися всі самостійницькі політичні українські сили, а не лише УНРадівці. І головною діяльністю такого центру має бути праця для визволення України.

Написав Іван Кедрин-Рудницький „У справі консолідаційних заходів" („Свобода" з 9-го вересня ц.р.): „...Контактна Комісія ОУНр і УНР не займається ніякими справами, як тільки виключно справами повороту ОУНр до УНРади..." Не знає голова УНРади про наради Консультативної Комісії ОУНр і УНР, не читав бодай її комунікатів у пресі?

І це мала би бути консолідація! Консолідація всіх українських політичних сил коло пп. М. Лівицького і І. Кедрина-Рудницького...

Президент і голова УНР кажуть, що хочуть консолідації. Але на базі... з-перед 30 років, бо вони і в минулому і сьогодні нічого і нікого більше не визнають.

Але на таку консолідацію вони мусять ще дуже довго ждати. Може ще 30 років. Та тоді вже мабуть не буде ані теперішніх консолідаторів, ані потреби такої їхньої консолідації.

Потребує такої консолідації Україна, що стоїть у боротьбі за визволення з-під московської окупації?

СУЧАСНІСТЬ ІДЕЙ ТВОРІВ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

між тим, що тут Леся Українка назвала самим „словом", і справжнім вогнем, себто відданістю мрії, що приносить й іншим добро, що освітлює життя. Це життя Кассандри, що не зважилась на чин, а з другої сторони, це вогонь Одержимої, що діяла.

Майже вся творчість Лесі Українки є перетkана цими ідеями, що представляють преважливі моменти, етапи життя майже кожної людини. Це аспекти свобідного вибору мрії і чесного та незаплямленого прямування до неї, коли людина бере під увагу також добро спільноти, країни чи людства, як зробив Ричард Айрон чи Антей. Ці аспекти актуальні не тільки в часі життя Лесі Українки чи за часів її героїв. Вони актуальні й сьогодні, чи на цім континенті, чи в Україні — де більш різким може бути вибір. Ці аспекти будуть актуальні й в майбутньому, бо це універсальні, вічні правди, як і вічні є небезпеки, і вічними є вартості, як і вічними є змагання між мрією й життям. Мистецтво — це осягнути саме гармонію між мрією, між справжнім вогнем творчости — й життям. Її здобула Леся Українка, яка ніколи не йшла на компроміси своїх мрій, яка не пригашувала свого вогню, в яких би то обставинах вона не була. І тому символові цієї творчої гармонії великої поетки сьогодні ми віддаємо видиму пошану.

СПАДЩИНА МАО ТСЕ-ТУНҐА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ди Середньої Азії (Сінкіянґ), землі яких колонізують китайці: уйґури, казахи та інші.

Історія часто переіначує пляни політичних вождів. Свого часу Ленін надіявся, що Китай визволиться від колоніяльного режиму західньо - европейських великодержав і допоможе поширити комуністичну революцію на всю Азію. Однак, сталося щось протилежне: комуністичний Китай шукає приязні „західних імперіялістів", навіть Америки, що допомагала Чан Кай-цекові, і остеріга ввесь світ перед московськими імперіялістами, „новими царями". Між військом СССР та армією комуністичного Китаю відбуваються криваві бої на довгім кордоні, що розділив дві комуністичні імперії, і невідомо, чи це напруження ослабне.

В пресі СССР і в країнах Совєтського бльоку (окрім Румунії) гостро критикують „маоїзм", а в совєтській армії ведеться пропаґанда ненависти до китайців взагалі, як до „жовтої небезпеки". Цей страх перед Китаєм має вплив теж на політику Москви супроти не-російських народів СССР.Москва поспішає творити „єдиний неділимий совєтський народ" зі спільною для всіх російською мовою на просторі від Карпат і Балтійського моря аж до Тихого океану. Адже ж 140 мільйонів самих росіян не могли б устояти проти 900 мільйонів китайців. Смерть Мао Тсе-тунґа Москва хотітиме використати для своїх плянів. В проводі китайської компартії почнеться боротьба за владу, і Кремль може знайти там своїх прихильників. Мао не залишив по собі авторитетного наслідника, як це було теж після смерти Сталіна. Тому трудно ворожити, хто з провідників китайської компартії стане „непомильним вождем". Одно можна вважати за певне: китайський екзильний уряд на острові Тайвані не має шансів вернутися на континент і там запанувати. Хоч рівень життя на Тайвані високий, але в пам'яті людности Китаю режим Чан Кай-шека залишив недобрий слід, подібно як режим царських генералів Денікіна, Вранґеля та інших в населення СССР.

У внутрішній політиці Мао був деспотом, що вважав себе за непомильного. Тому він відсував всіх комуністичних провідників, що відважувались його критикувати. В справах господарства Мао не був знавцем. Спроба створити малі металюрґічні підприємства в селах і „великим стрибком" догнати індустріяльні держави — не вдалася. Також непрактична була так зв. „культурна революція": Мао хотів способом масового запевнити
контролю державного апарату запевнити рівність в китайському суспільстві.

Історія всіх революцій показує, що на місце скинутих правителів — „еліти" — приходить нова кляса керманичів, які хочуть забезпечити собі вигоди коштом народних мас.

Мао не міг упоратися з „новою клясою", яка виросла в китайській компартії.

Боротьба між „еґалітаристами" (прихильниками загальної рівности) та членами нової кляси бюрократів буде неминуча, і в цій боротьбі рішальне слово скажуть командири китайської армії.

Спростовання

В „Свободі" з дня 31 серпня 1976 року на сторінці 3-ій поміщена замітка про посвячення пам'ятника на могилі мого Батька Проф. Б. Ю. Іваницького в Бавнд Бруку. Стаття без підпису автора.

Автор замітки, як то видно зі змісту, був мало поінформований про перебіг справи, як також про склад Громадського Комітету покликаного до перевозу труни і поставлення пам'ятника. Автор не подає в складі Комітету скарбника — п. ДАНИЛА МІРШУКА (як то було подано про склад Комітету раніше в газетах), котрий перебрав на себе всю технічну сторінку перевезення труни з детройтського цвинтаря до Бавнд Бруку, чим дуже допоміг мені, бо я не живу в Детройті.

Як правильно в статті подано кошти перевозу труни та пам'ятника були покриті в цілости мною. Збірка фондів ріжних організацій, як то подано в згаданій замітці, очевидячки буде ужита згідно з рішенням Комітету.

При цьому хотів би ще раз подякувати всім Тим, хто чи працею, чи морально допоміг мені та Тим, хто особисто прибув на посвячення та Особам і Організаціям, які згадали мого Батька.

Інж. БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ, син

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 11.

Д-р Р. Заплітний, Веттл Крік	$ 15.00	С. Мисюґа, Вайндот	3.00
О. Винницький, Вестон	10.00	М. Паращак, Торонто	3.00
О. Марич, Філядельфія	10.00	В. Пастушок, Честер	3.00
Т. Моторний, Вашінґтон	10.00	М. Різник, Рочестер	3.00
І. Полюхович, Мт. Проспект	10.00	М. Романенко, Кліфтон	3.00
Р. Тенетило, Колдейл	10.00	Н. Шаффер, Вілліямставн	3.00
М. Шван, Сейлем	10.00	С. Юрків, Воррен	3.00
П. Щур, Дурбан	8.00	І. Головка, Скач Плейнс	2.50
А. Ліхацький, Рочестер	7.00	Ю. Козяк, Бруклин	2.50
А. Алиськевич, Джамайка	5.00	Н. Н., Плесант Рідж	2.50
І. Байляк, Трой	5.00	С. Протас, Чікаґо	2.50
М. Вілик, Монтреаль	5.00	В. Балук, Бруклин	2.00
Г. Богданов, Ардмор	5.00	П. Восик, Детройт	2.00
З. Вундзяк, Йонкрес	5.00	М. Брожина, Ню Йорк	2.00
В. Вірстюк, Едмонтон	5.00	А. Гаргай, Ляшін	2.00
В. Гарасим, Філядельфія	5.00	Ю. Гріненко, Норвуд	2.00
М. Гоголь, Вестон	5.00	А. Ґруник, Воррен	2.00
І. Гриневич, Зіон	5.00	П. Івасишин, Ферв'ю	2.00
К. Гутра, Іст Геддом	5.00	С. Іллюк, Сісеро	2.00
П. Ґенґало, Монтреаль	5.00	С. Зарічний, Джерзі Ситі	2.00
М. Герега, Данвілл	5.00	Дж. Зелтоноґа, Лос Анджелес	2.00
А. Данило, Ню Гейвен	5.00	Д. Колішка, Ґалфпорт	2.00
П. Дацків, Ґрімсби	5.00	І. Ліщак, Янґставн	2.00
С. Джан, Вала Синвуд	5.00	Е. Ложницький, Вест Гейвен	2.00
П. Длябога, Мейплвуд	5.00	Я. Пришляк, Монтреаль	2.00
М. Іванків, Йонкерс	5.00	І. Самуляк, Боффало	2.00
М. Запухляк, Твін Лейкс	5.00	В. Телефонов, Лондон	2.00
С. Костик, Ню Йорк	5.00	Л. Тертичний, Форд Ситі	2.00
Т. Крупа, Ґрейстон Пк	5.00	П. Щерба, Вілмінґтон	2.00
М. Куз, Рочестер	5.00	М. Юречків, Торонто	2.00
Д-р Р. Курилас, Рапід Ситі	5.00	В. Ясінський, Філядельфія	2.00
М. Малик, Філядельфія	5.00	В. Яцик, Бруклин	2.00
С. Микитюк, Монтреаль	5.00	А. Кедринський, Джерзі Ситі	1.50
Д-р Р. Павлинський, Чікаґо	5.00	М. Коваль, Акрон	1.20
М. Тхорів, Філядельфія	5.00	М. Турчин, Вілкіс Бер	1.10
В. Феленчак, Ансонія	5.00	В. Вересюк, Ґаґаман	1.00
Т. Цехмістро, Монтреаль	5.00	М. Волицький, Чікаґо	1.00
С. Чорний, Бронкс	5.00	Я. Гура, Бріджпорт	1.00
М. Чупринда, Торонто	5.00	Г. Доскоч, Торонто	1.00
П. Швалюк, Монтреаль	5.00	М. Заплітний, Вунсакет	1.00
С. Янковський, Вінніпеґ	5.00	М. Катрук, Філядельфія	1.00
С. Міллер, Чікаґо	3.50	У. Михайлюк, Ліґайтон	1.00
Е. О. Держко, Еддісон	3.00	М. Мікула, Ґарфілд	1.00
М. Еліів, Ню Йорк	3.00	А. Пішко, Ню Брітейн	1.00
О. Зарічний, Сиракюз	3.00	В. Подубинський, Маямі	1.00
І. Ковалькевич, Голіок	3.00	К. Пришляк, Ст. Кетринс	1.00
М. Козарійчук, Чікаґо	3.00	С. Слота, Коледж Парк	1.00
Д. Мельник, Рослиндейл	3.00	Е. Хмаренко, Говелл	1.00

Замість квітів на могилу
бл. п. д-ра **ТЕОДОРА МИХАЙЛІВСЬКОГО**
кол. судді і адвоката, члена Президії КУК і інших організацій,
складаю 20.00 дол. на НТШ.
Володимир НИЧАЙ

ГОЛОВНА УПРАВА
СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ в США
з глибоким жалем повідомляє всіх колишніх Вояків Армії УНР та все Українське Громадянство про смерть в Бразилії

св. п. ген.-хор. Армії УНР
АНДРІЯ ДОЛУДА

начальника штабу Армії УНР в 1-му Зимовому Поході та командира 5-ої Херсонської Дивізії, в Другу світову війну командира Дивізії Армії УНА, Лицаря Ордена Залізного Хреста.

Висловлюємо своє глибоке співчуття Родині Покійного та всім Побратимам по Зброї.

УПРАВА

ГОЛОВНА УПРАВА
СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ в США
з глибоким жалем повідомляє всіх колишніх Вояків Армії УНР та все Українське Громадянство про смерть

СВ. П. ГЕН. ШТАБУ ГЕН.-ХОР. АРМІЇ УНР
АРКАДІЯ ВАЛІЙСЬКОГО

бувшого курсового старшини при Спільній Військовій Школі, учасника визвольної війни на Україні на високих командних постах, лицар Ордена Симона Петлюри та інших відзначень, в Другу світову війну начальника Штабу Армії УНА.

Висловлюємо своє глибоке співчуття Родині Покійного та всім Побратимам по Зброї.

УПРАВА

Ділимося сумною вісткою зі Знайомими і Приятелями, що відійшов у Вічність

ГЕН. ШТАБУ АРМІЇ УНР, СВ. П. ГЕН.-ХОР.
АРКАДІЙ ВАЛІЙСЬКИЙ

наш дорогий Побратим, бувший курсовий старшина піхотного відділу Спільної Військової Школи Армії УНР в 1919-20 рр.

БУВШІ СТАРШИНИ і ЮНАКИ
СПІЛЬНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ШКОЛИ

В СЬОМУ ТЯЖКУ І СУМНУ ДЛЯ НАС РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього, Любимого МУЖА і ТАТА

бл. п.
ПАНАСА ПІСКУНА

в СУБОТУ, 25-го ВЕРЕСНЯ 1976 р. о год. 12-ій дня на Українському Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. відправиться —

Панахида
ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ.

в НЕДІЛЮ, 26-го ВЕРЕСНЯ 1976 р. в церкві СВ. ТРОЇЦІ при 836 Лайонс Авеню, ІРВІНҐТОН, Н. Дж., після Служби Божої відслужиться —

Панахида

Знайомих і Приятелів просимо помолитися за спокій Його Душі.

Дружина — АННА
ДІТИ і ВНУК

СПОРТ

Відбувся черговий футбольний турнір СУАСТ-Схід

Елленвілл, 29-го серпня ц. р. —Тут на площі оселі СУМА відбувся черговий футбольний турнір, в якому взяло участь 3 із 4 сподіваних дружин: УСО ,,Тризуб'' Філядельфія, СК сума ,,Крилаті'' Йонкерс і УСВТ ,,Ч. Січ''. Відсутній був УСК Ню Йорк.

Турнір, що ним проводив ланковий футболу СУАСТ-Схід Р. Глушко, офіційно відкрив голова СУАСТ-Схід Ю. Храневич, який привітав учасників і побажав дружинам ,,гарної і на спортовому рівні'' гри. Змагання проходили круговою системою, кожний з кожним 2Х35 хв.

,,КРИЛАТІ'' — ,,ТРИЗУБ'' 4:2

У першій зустрічі, що нею проводив Вол. Бакун, обидві дружини виявили велику дозу завзяття, причому більш досідчені футболісти ,,Крилатих'' зуміли вибороти перемогу, вислідом 4:2. Переможні голі для ,,Крилатих'' здобули: Благий 3 і Скірка 1. Голі для ,,Тризуба'' стрілили: Фішер і Петруняк.

,,ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ'' — ,,ТРИЗУБ'' 3:2

Після півгодинного відпочинку відбулися другі змагання турніру, в яких ,,Ч. Січ'' швидко здобула ведення 1:0 і близько перерви 2:0. В другій половині амбітні футболісти ,,Тризуба'' вирівняли вислід 2:2, але в кінцевій фазі зустрічі ,,Січовики'' встановили вислід 3:2. Переможні голі для ,,Ч. Січі'' здобули: Паращак 2 і Брозина 1. Почесні голі для ,,Тризуба'' стрілив Коваль. Суддював Р. Глушко.

,,КРИЛАТІ'' — ,,Ч. Січ'' 4:0

В останній зустрічі звітового турніру, в якій суддював Я. Шмігель, ,,Крилаті'', виявивши більше завзятости та маючи в своєму складі кількох визначних футболістів ,,ветеранів'', здобули заслужену перемогу і цим самим звання першуна. Переможні голі для ,,Крилатих'' стрілили: Шмотолоха 2, Благий і Лужняк.

Кінцевий показник табелі гор турніру:

	точок	воріт
,,Крилаті''Йонкерс	4:0	8:2
,,Ч.Січ'' 2:2 3:6	2:2	3:6
,,Тризуб'' Філядельфія	0:2	4:7

Після закінчення турніру і вручення нагород, Управа оселі влаштувала для усіх змагунів і їхніх провідників товариське прийняття. В загальному, не зважаючи на деякі недотягнення, що були в цьому турнірі, ,,огірковий сезон'', в якому жадна з дружин не змогла виступити в своїх найкращих складах, саму ідею відновлення футбольних турнірів СУАСТ-Схід належить привітати. Турніри і зустрічі наших дружин, так сеньйорів, як і дружин юнаків, учнів і новаків є дуже побажані і корисні для тієї ділянки українського спорту в східніх ЗСА. Тому треба Управі СУАСТ-Схід поробити дальші пляни для відбуття чергових зустрічей, вибираючи одначе більш сприятливі реченці, в яких усі наші дружини змогли б виступити в своїх повних складах.

А тим часом треба висловити признання Управі СУАСТ-Схід за відновлення цього, колись популярного турніру.

О. Твардовський

Ю. Савчак і Б. Стопницький перемогли в тенісовому турнірі на Союзівці

Фіналісти тенісового турніру за нагороди УНСоюзу і гості після церемонії вручення трофеїв.

Союзівка. — Юрій Савчак, в групі чоловіків, і Богдан Стопницький в групі сеньйорів, вийшли переможцями тенісового турніру ,,16 і 8 найкращих'', який відбувся на цій оселі УНСоюзу в суботу і неділю, 18-го і 19-го вересня, в рамках традиційного і популярного Дня УНСоюзу, який цього року був особливо багатолюдним з уваги на відкриття пам'ятника Лесі Українки. Турнір, який вже восьмий рік підряд улаштовують Зенон Снилик і Ю. Савчак за нагороди УНСоюзу, пройшов успішно помимо короткої дощової зливи в суботу по полудні, яка, завдяки спритності працівників оселі і самих тенісистів, перервала змагання на кортах тільки на одну годину.

У фінальній грі в групі чоловіків, Ю. Савчак переміг Романа Ракочого, мол., вислідом 6-1, 6-1, перериваючи дворічне домінування цього останнього в тому турнірі. В півфіналах Ю. Савчак, який в чотирьох партіях не програв сета, переміг свого клюбового товариша з ,,Тризуба'', Філядельфія, Олександра Олинця вислідом 6-3, 6-3, а Р. Ракочий Зенона Снилика 6-2, 6-4.

В групі сеньйорів, Б. Стопницький переміг у фіналі Бориса Кучинського після довгого маратону вислідом 5-7, 6-3, 61.

В групі переможених чоловіків, Степан Федоровський добився перемоги над Юрієм Грабцем вислідом 7-5, 6-7, 6-4, а в групі сеньйорів, вперше від довгих років, в крузі тих, що одержують, а не роздають нагороди, стояв Роман Ракочий, ст., перемігши у фіналі д-ра Володимира Вірщука вислідом 2-6, 6-4, 6-3.

Нагороди фіналістам після кінцевих гор в неділю по полудні після відкриття пам'ятника Л. Українки вручили: головний предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір, який рівнож брав участь в турнірі, Ю. Савчак і Ліда Ленець, друга краляконтесту за звання ,,Міс Союзівки''. До змагунів коротко промовляли И. Лисогір і З. Снилик.

Наступні й останні змагання на Союзівці в цьому сезоні — це клюбові чемпіонати Карпатського Клюбу, які відбудуться в суботу і неділю, 2-3-го жовтня.

ВЕЧІР ПІСНІ І СЛОВА В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — 71 Відділ Союзу Українок, 26-го вересня ц.р., о год. 4-ій по полудні влаштовує тут, в Українському Народному Домі 90 Фліт вул., Вечір пісні і слова. Перша частина програми присвячена роковинам Івана Франка (реферат, деклямації, виступ хору Відділу під дир. інж. Дмитра Олійника), а в другій частині буде доповідь ,,Доісторичне мистецтво в західній Африці'', що її виголосить митрофт. прот. д-р Юрій Шумовський, настоятель церкви св. Тройці в Ірвінгтоні.

Другові по зброї

Так видиться, що ми, як і інші національності вшановуємо визначних провідників народу та героїв нації відповідно влаштовуваними імпрези в їхню честь, біографічними книгами, фільмами, чи спорудженням пам'ятників. Над колонами головної фасади паризького Пантеону, побудованого у гарному монументальному стилі — видніс чіткий напис: ,,Великим людям — вдячна батьківщина''. У цьому Пантеоні приміщуються гробівці-мавзолеї провідних французьких державних мужів та інтелектуалістів, між іншими там спочиває і Віктор Гюґо.

Це гарний звичай віддавати належну пошану вдячности цим ,,великим людям'' за їхні заслуги та вклад у розбудову культури даної нації, чи за геніяльну стратегію оборони Рідного Краю. Насувається при цьому питання, чи віддаванням пошани цим ,,найбільшим'' не занедбується густо-часто признання для цих середніх, чи назвім їх пересічних громадян, що цілим своїм серцем та душею підтримували ідеї цих ,,великих'' та без підтримки котрих не можна б було перепровадити в життя дуже багато починів. Правда, що беручи під увагу наприклад мілітарний аспект, то здається чи не кожна держава у своїй столиці має гріб ,,невідомого вояка'', на котрому то гробі провідні мужі країн кладуть свої вінки пошани за віддання найбільшого скарбу, що людина посідає на цьому світі, а саме життя за свою Батьківщину. Але, знову пригадаймо, що це гріб таки ,,невідомого'', а не ,,відомого'' пересічного вояка. Ціллю цієї статті є власне написати кілька думок про одного з цих мало відомих вояків Першої Української Дивізії.

Двадцять кілька років тому невблаганна смерть зірвала його юне життя з городу молодости і пересадила у вічність, там, де не відчувається ,,ні горя ні печалі''. Тільки... що вона зірвала вітку його життя так дуже передчасно...

Пишу про це щойно сьогодні, а не раніше, бо недавно бувши на Олімпійських Ігрищах у Монтреалі, отримав я від сестри покійного мого друга його щоденник з останніх місяців існування воюючої на усі фронти Німеччини та пізніше з перебування у полоні за дротами. Цей щоденник так теплий, меланхолійний, гуманний і щирий, що годі було здержатись від цього щоб не присвятити цьому дорогому хоч, на жаль, вже покійному другові по зброї цих кілька рядків. При цьому, читаючи цей щоденник, переконуємось, як сильно можна любити свого ,,ближнього'' не у достатках — багатстві, але власне у горю та злиднях. На потвердження повище написаного цитую з його щоденника:

14-го квітня, 45 р.

Сьогодні вночі о год. 2-ій привезли Мирона Т. Дуже важка справа, ранений в шлунок та груди. Д-р П. оперував, робить все що можливе, але каже, що рятунку нема. Я хочу, щоб Мирон жив, так його люблю. Боже, Боже, дай, щоб Мирон жив — якщо він вийде з цього, Боже, обіцяю, що піду на теологію. Я хочу, — хочу, Мироне — Ти мусиш жити. Мироне, Ти мусиш!

15-го квітня.

Знову біля Миронця. Відкрив очі, побачив мене і каже: ,,Я хочу жити, чому я мушу вмерти? Чи я буду жити? Дай мені уста змочити... мені так важко... що в тебе дома? Чи Ірка пише? Напиши до Марійки... води... чи поїду на коні? (маячить в горячці, Л. К.) вже все скінчилося... коли поїду до Львова? Ромка, Славка, Таня''... важко віддихає, знову втратив пам'ять.

17-го квітня.

Дотепер непритомний, дуже важко віддихає, це вже кінець. Боже, чому забираєш Мирона? Лиши — лиши його.

18-го квітня.

Мирон помер. Помер, нема його! А там десь сестра його Марійка, татко, мамця. У портфелі має два образки ,,Бозі''. Один даю йому на груди, хай має зі собою, а другий беру собі. (Образок з маленьким Ісусом є у його щоденнику, можливо що то цей, Л. К.). О год. 7-ій привезли труну, замикають очі. Ох не можу більше писати... Мироне — Мироне, чому Ти відійшов? Мироне, я напишу до Марійки — все опишу. Спи — спи спокійно, я все думатиму про Тебе, мого друга...''

Не довго зміг Мирон про Мирона думати, бо гірке життя у таборі воєннополонених, де він перебував до 25-го січня 1946-го року, сильно підірвало його знищене на фронтах здоров'я і довело до запалення легенів. Помер Мирон Літинський у Англії. Він, бувший студент медицини у Львові, учасник бою під Бродами, відійшов у розгоні своїх молодечих мрій на 27-ій весні життя. Помер сам, без опіки родинної. Але відійшов мужньо, як дійсний вояк, бо товариш, також дивізійник, що відвідував його кожної суботи у санаторії, написав мені: ,,Останній раз коли я був у санаторії у Мирона, він сказав мені: ,,Славку, на другу суботу, Ти вже мене не застанеш. Повідоми мою Родину і нашу ,,стару паку'' про мою долю''. Він не плакав, не розпачав, хоча очі у нього були запалі і дуже сумні. І справді'', (пише дальше його товариш) ,,я приїхав наступної суботи до шпиталю, його ліжко було порожнє. Я пішов на кладовище над його гріб і думав про всіх і про все те, що ми спільно пережили, і з такими думками залишив осамітненого Мирона серед не своїх померлих на чужині''. На закінчення цих рядків хочу навести ще один коментар із його щоденника із полону, де Мирон звертається до своєї матері такими словами:

24-го серпня, 45 р.

Не журися, Нене Страдальнице! Не сивій зарано. Твій син по стільки боях вийшов живий і очікує волі. Вірю в Бога і молюся до Нього, щоб дозволив мені до Вас повернутись''..

Бог вислухав його, дозволив йому повернутись після важкого полону до своєї матері та сестри. Але пізніше, доля вкинула його вже з надщербленим здоров'ям до Англії, звідки так дуже передчасно ,,переселився'' на Той світ.

Хай ця коротка згадка про мого друга сл.п. Мирона Літинського буде також китицею квітів усім поляглим побратимам — українцям, що підчас Другої світової війни на різних фронтах та у різних формаціях отримували мілітарний вишкіл з якнайкращою волею та насією використати це військове знання, коли буде потрібно у армії Незалежної Соборної Української Держави.

Вам, тимчасово призабуті воїни, колись поклониться уся Україна, об'єднана жертвою Вашого життя!

Спіть, Хлопці, спіть...

Любомир Калинич

Відлітаю сірим шнурком

Дня 6-го вересня ц. р. в, шпиталі ,,Санта Каза'', в Курітібі, Парана, Бразилія, о год. 20.15, на 88-му році життя відійшов у вічність бл. п. ген-хорунжий Армії УНР Андрій Долуд.

Життьовий шлях Покійного почався в херсонських степах, де молодий гімназист Андрій в юних роках уже приймав участь в українському національному житті, найбільше в підготові нелеґальних академій в пошану пророка України — Тараса Шевченка. До цього його заохочували його батьки, Данило і Марія, які були свідомими українцями.

По складенні матури, молодий Андрій Долуд вступає до військової школи, яку закінчує з повним успіхом.

Вибух української Національної Революції застає Андрія Долуда в царській армії, в ранзі штабс-капітана. І зовсім не дивно, що молодий старшина, набувши любов до свого українського народу ще з дитячих літ, негайно включається у Визвольні Змагання, займаючи командні становища в різних військових відділах, включно до командування Херсонської Дивізії.

В часі Листопадового Зриву, головне командування Армії УНР відправляє отамана Андрія Долуда, на чолі загону ім. Гонти, на допомогу для закріплення здобутків Революції на Західньо - Українських землях. В обороні Львова отаман Андрій Долуд уславився безприкладним геройством і відвагою, здобуваючи собі прихильність і любов не тільки серед вояків, але й усього населення.

Розлогі степи України на всіх своїх відтинках бачили геройську постать відважного старшини і оборонця прав українського народу. Молодий полковник Андрій Долуд зі шаблею в руках вписував золоту сторінку в історії України. То на полях бою, то на форумі Української Центральної Ради, членом якої він був, — Андрій Долуд залишив якість свого патріотизму, далеко від того, яким сьогодні не один чваниться. Беззастережний послух вищому командуванню, підпорядкування своїх собистих вигод і інтересів інтересам Нації — це головні риси, які характеризували і сьогодні вже покійного ген. Андрія Долуда. Маючи найвірнішого друга боротьби, свою дружину сл. п. Евгенію, своє родинне життя він проводить при військовій частині, завжди в бойових походах. Така участь у Визвольних Змаганнях забирає в Покійного двоє дітей, пускаючи Його в далекий світ, після тимчасового припинення боротьби, без надії на допомогу і притулок на схилі віку. Чи сподівався начальник штабу Першого Зимового Походу, полковник Андрій Долуд, що при кінці 40-их років цього століття доля приведе його з дружиною до далекої Куритіби в Бразилії доживати свого віку в біді і самотності? Та ,,винахідливість'' у будь-якій ситуації ідоза доброго гумору втримали цього доброго воїна і щирого українця при житті, щоб скласти його на привітній землі Тірадентиса в глибокій старості.

Похорон Покійного відбувся 7-го вересня ц. р., в день незалежности Бразилії, коли її нарід урочисто святкував 154-ту річницю. Тіло Покійного було виставлено в залі засідань Головної Управи Хліборобсько Освітнього Союзу для віддачі останньої пошани українським громадянством. Труна була вкрита дивізійним прапором, а в головах схилявся український національний прапор і хоругв Хліборобсько Освітнього Союзу. Товариський прапор, на половині щогли, перед входом у Репрезентативний Дім ХОСоюзу, поряд з державним прапором Бразилії, сповіщав всіх прохожих, що Хліборобсько Освітній Союз прощається зі своїм досмертним членом.

О год. 15-й, труну з тлінними останками покійного ген. Андрія Долуда перевезено до катедральної церкви УАПЦ св. Димитрія при вул. Кандідо Гартмани, для якої Покійний працював довгі роки. Вінки від Хліборобсько Освітнього Союзу, Українсько Бразилійського Клюбу, від Консисторії епархії УАПЦеркви в Південній Америці, від Організації Молоді при ХОСоюзі і парафії УАПЦ в Куритібі та від окремих родин вкривали катафалк Генерала Армії УНР Андрія Долуда.

В церкві св. Димитрія, при масовій участі українського громадянства Куритіби, заупокійне Богослуження відправив о. архимандрит Василь Постолян у сослуженні всеч о.о Олександра Ширяєва і Миколи Мялуся.

Під зливний дощ жалобна процесія направилася на місцевий цвинтар ,,Агва Верди'', де тіло Покійного поховано разом з довголітньою подругою життя — Евгенією.

Останнє прощальне слово слово виголосив президент Хліборобсько Освітнього Союзу - Українсько Бразилійського Клюбу, проф. Степан Плахтин. Інженер Павло Борушенко, поділився грудкою землі з України, з Покійним, яку о. архимандрит умурував разом з тілом Покійного до гробу.

На останку присутні громадяни відспівали ,,Чуєш брате мій'', сказавши останнє ,,прощай''.

С. П.